

คู่มือสอบพนักงานเทคนิคปฏิบัติงาน กทม. ครั้งที่ 1/2568

รวบรวมและเรียบเรียงโดย.....

ฝ่ายวิชาการ สถาบัน THE BEST CENTER

ห้ามตัดต่อหรือคัดลอกส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหา

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ราคา 299 บาท

จัดทำพิมพ์และจำหน่ายโดย

The Best Center InterGroup Co., Ltd.

บริษัท เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์ อินเตอร์กรุป จำกัด

บริหารงานโดย ดร.สิงห์ทอง บัวชุมและอาจารย์จันทน์ บัวชุม (ติวเตอร์กึ่ง ย่าน ม. ราม)

เลขที่ 2145/7 ซอยรามคำแหง 43/1 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์.081-496-9907,0-2314-1492, 0-2318-6868 โทรสาร. 0-2718-6274 line id: @thebestcenter

www.thebestcenter.com หรือ www.facebook.com/bestcentergroup

คู่มือสอบ
พนักงานเทคนิคปฏิบัติงาน
กทม. ครั้งที่ 1/2568

ราคา 299.-

คำนำ

สำหรับชุดคู่มือสอบสำหรับตำแหน่งพนักงานเทคนิคปฏิบัติงาน กทม. ครั้งที่ 1/2568 เล่มนี้ ทางสถาบัน THE BEST CENTER และฝ่ายวิชาการของสถาบันได้เรียบเรียงขึ้น เพื่อให้ผู้สมัครสอบใช้สำหรับเตรียมสอบในการสอบแข่งขันในครั้งนี้

ทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือ เล่มนี้ขึ้นมา ภายในเล่มประกอบด้วยทุกส่วนที่กำหนดในการสอบ เจาะข้อสอบทุกส่วน พร้อมคำเฉลยอธิบาย มาจัดทำเป็นหนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อให้ผู้สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความพร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดทำฉบับนี้ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมาเป็นเล่มได้ พร้อมกันนี้คณะผู้จัดทำขอน้อมรับข้อบกพร่องใดๆ อันเกิดขึ้นและยินดีรับฟังความคิดเห็นจากทุกๆท่าน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน

ฝ่ายวิชาการ

สถาบัน The Best Center

www.thebestcenter.com

สารบัญ

➤ ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ	1
✦ แนวข้อสอบเรื่องความรู้เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ	12
➤ ความรู้เกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศกิจในเรื่องการจับ การปรับ การดำเนินคดี การยึดอายัดเอกสารหลักฐาน ยานพาหนะหรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ความเข้าใจในกฎหมายปกครองเพื่อป้องกันการถูกดำเนินคดี ทางปกครอง การดำเนินการทางการปกครอง	16
✦ แนวข้อสอบกฎหมายปกครอง	47
✦ แนวข้อสอบประมวลกฎหมายอาญา	55
✦ แนวข้อสอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	69
📖 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ	
➤ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535	79
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2560	95
➤ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2539	99
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ.2560	127
➤ พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543	143
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.การขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543	154
➤ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมการขุดดิน การถมดิน พ.ศ.2534	156
✦ แนวข้อสอบข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมการขุดดิน การถมดิน พ.ศ.2534	161
➤ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522	163
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ.2558	199
➤ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539	210
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ.2562	239
➤ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่อง การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ พ.ศ.2545	261
✦ แนวข้อสอบข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ พ.ศ.2545	267
➤ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528	269
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6 พ.ศ.2562	299
➤ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานครและบุคลากรกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2554	311
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานครและบุคลากรกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2554	343
➤ ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการกำหนดพื้นที่ทำการค้าและการขายหรือ จำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะ ลงวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2567	357
✦ แนวข้อสอบระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการดำเนินคดี พ.ศ.2528	363
➤ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.2565	369
✦ แนวข้อสอบพ.ร.บ.ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.2565	392

ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ

สาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

ความหมายของคำว่า สิทธิ และ เสรีภาพ

คำว่า “สิทธิเสรีภาพ” ประกอบด้วยคำ 2 คำ คือ คำว่า “สิทธิ” และ คำว่า “เสรีภาพ” ซึ่งแต่ละคำก็จะมี
ความหมายเฉพาะของตัวเอง กล่าวคือ

สิทธิ หรือ สิทธิ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง อำนาจอันชอบธรรม เช่น บุคคลมีสิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ เขามีสิทธิในที่ดินแปลงนี้ รวมถึงอำนาจที่จะกระทำการใดๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย

ฉัตรกร วิทิตานนท์ ให้ความหมายของ สิทธิ (Right) ในความหมายที่เข้าใจกันในระบบกฎหมายทั่วไป หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรอง และคุ้มครองให้ หรืออำนาจที่จะกระทำการใดๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับรองจากกฎหมาย

อย่างไรก็ดี เมื่อมีสิทธิแล้วย่อมจะต้องมี หน้าที่ (Duty) ความรับผิดชอบตามมาด้วย สิทธิและหน้าที่จึงเป็นของคู่กัน เพราะเมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งมีสิทธิหรือได้ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองให้แล้ว อีกบุคคลหนึ่งก็ต้องมีหน้าที่ที่จะต้องไม่รบกวนหรือขัดขวางต่อสิทธินั้น ในอันที่จะกระทำการหรือ จงดเว้นไม่กระทำการใดๆ เพื่อให้เป็นไปตามสิทธินั้นอย่างใดก็ได้

รองศาสตราจารย์ มานิต จุมปา ให้ความหมายของคำว่า สิทธิ (Right) หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรอง และคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะกระทำการเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือบุคคลอื่น เช่น สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในชีวิต และร่างกาย เป็นต้น สิ่งที่รัฐธรรมนูญกำหนดเป็นสิทธิ หมายความว่า รัฐให้สิทธิแก่ประชาชน โดยรัฐมีพันธกรณี (หน้าที่) ที่จะต้องทำให้ประชาชนได้รับสิทธินั้น เปรียบประดุจดังรัฐเป็นลูกหนี้ประชาชนเป็นเจ้าหนี้

ศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด สิงคะนติ ให้ความหมายของ สิทธิ ตามรัฐธรรมนูญ และ สิทธิ ตามความหมายทั่วไป หมายถึง อำนาจที่กฎหมายรับรองคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะเรียกร้องให้บุคคลอื่นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง สิทธิจึงก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นด้วย

ความหมายของสิทธิที่กล่าวมาข้างต้นเป็น สิทธิ ตามความหมายทั่วไป แต่ สิทธิตามรัฐธรรมนูญ นั้น ถือว่าเป็น สิทธิตามกฎหมายมหาชน หมายถึง อำนาจตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดได้บัญญัติให้การรับรอง คุ้มครองแก่ปัจเจกบุคคลในอันที่จะกระทำการใดหรือไม่กระทำการใด การให้อำนาจแก่ปัจเจกบุคคลดังกล่าวได้ ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องที่จะไม่ให้บุคคลใดแทรกแซงในสิทธิตามรัฐธรรมนูญของตนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรียกร้องต่อองค์กรของรัฐมิให้แทรกแซงในขอบเขตสิทธิของตน ในบางกรณีการรับรองดังกล่าวได้ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องให้รัฐดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง สิทธิตามรัฐธรรมนูญยังหมายรวมถึง การให้หลักประกันในทางหลักการ ดังนั้น สิทธิตามรัฐธรรมนูญจึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับรัฐ และสิทธิตามรัฐธรรมนูญเป็นสิทธิที่ผูกพันองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐทั้งหลายที่จะต้องให้ความเคารพ ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวเพื่อให้ สิทธิตามรัฐธรรมนูญมีผลในทางปฏิบัติ

ส่วน เสรีภาพ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง ความสามารถที่จะกระทำการใดๆ ได้ตามที่ตนปรารถนาโดยไม่มีอุปสรรคขัดขวาง เช่น เสรีภาพในการพูด, เสรีภาพในการนับถือศาสนา, ความมีสิทธิที่จะกระทำการที่ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ฉัตร วิทิตานนท์ ให้ความหมายของ เสรีภาพ (Liberty) ในที่นี้ หมายถึง ความเป็นอิสระที่จะกระทำการหรือดเว้นการกระทำใดๆ

รองศาสตราจารย์ มานิต จุมปา ให้ความหมายของคำว่า เสรีภาพ (Liberty) หมายถึง ภาวะของมนุษย์ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น มีสิทธิที่จะกระทำการหรือดเว้นการกระทำ เช่น เสรีภาพในการเดินทาง เป็นต้น สิ่งใดรัฐธรรมนูญกำหนดเสรีภาพ หมายความว่า ประชาชนมีเสรีภาพเช่นนั้น โดยรัฐมีหน้าที่ทั่วไปที่จะดเว้นไม่ขัดขวางการใช้เสรีภาพนั้นของประชาชน แต่รัฐไม่มีหน้าที่โดยเฉพาะเจาะจงที่จะต้องจัดหาสิ่งที่เป็นเสรีภาพจึงต่างจากสิทธิที่สิ่งใดเป็นสิทธิ ถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะเจาะจงในการทำให้ประชาชนได้รับสิทธินั้น

ศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด สิงคะนติ ให้ความหมายของ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญ หมายถึง สภาพการณ์ที่บุคคลมีอิสระในการที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามความประสงค์ของตน เสรีภาพจึงหมายถึง อำนาจในการกำหนดตนเองโดยอิสระของบุคคลที่จะกระทำการใดหรือไม่กระทำการใดอันเป็นอำนาจที่มีเหนือตนเอง ความแตกต่างระหว่าง “สิทธิ” และ “เสรีภาพ” จึงอยู่ที่ว่า “สิทธิ” เป็นอำนาจที่บุคคลมีเพื่อเรียกร้องให้ผู้อื่นกระทำการหรือละเว้นการกระทำอันใดอันหนึ่ง แต่ในขณะที่ “เสรีภาพ” นั้นเป็นอำนาจที่บุคคลนั้นมีอยู่เหนือตนเองในการตัดสินใจจะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำจากบุคคลอื่น เสรีภาพจึงไม่ก่อให้เกิดหน้าที่ต่อบุคคลอื่นแต่อย่างใด ดังนั้น สิทธิและเสรีภาพ จึงมีความแตกต่างกันตรงที่

1. “สิทธิ” เป็นประโยชน์ที่ต้องมีกฎหมายรับรองและคุ้มครองไว้บุคคลจึงจะมีสิทธิเช่นนั้นได้ แต่ถ้ากฎหมายไม่ได้ให้การรับรองหรือคุ้มครองประชาชนก็จะมีสิทธิเช่นนั้น ในขณะที่ “เสรีภาพ” เป็นภาวะโดยอิสระของมนุษย์ แม้จะไม่มีกฎหมายรับรองหรือคุ้มครองไว้ บุคคลก็ยังคงมีเสรีภาพนั้น

2. “สิทธิ” ที่รัฐให้การรับรองและคุ้มครองแล้วนั้น รัฐมีหน้าที่โดยเฉพาะเจาะจงที่จะต้องทำให้ประชาชนได้รับสิทธินั้น ในขณะที่ “เสรีภาพ” นั้น รัฐไม่มีหน้าที่ที่จะต้องจัดหาให้แต่อย่างใด

สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560

การรับรองสิทธิเสรีภาพไว้อย่างกว้าง

มาตรา 25 วรรคหนึ่ง สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำเช่นนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นนั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

การกล่าวอ้างสิทธิและเสรีภาพ

มาตรา ๒๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่

สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

ข้อสังเกต

รัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ ได้คงหลักการของรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ ซึ่งได้มีการแก้ไขหลักการเดิมของรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ ซึ่งเคยกำหนดให้การใช้สิทธิและเสรีภาพต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยแก้ไขใหม่ให้เป็น ให้สามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้มีกฎหมายบัญญัติขึ้นเสียก่อน จึงตัดข้อความเดิมที่เคยบัญญัติว่า “ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ในมาตราต่าง ๆ ออก และบัญญัติสาระแห่งสิทธิและเสรีภาพไว้ในเนื้อหาของแต่ละมาตราแทน

การตรากฎหมายที่จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ

การตรากฎหมายที่จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 ต้อง

ก) เป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ข) ในกรณีที่รัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ การตรากฎหมายนั้นจะต้อง

1) ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม

2) ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ

3) จะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลไม่ได้

รองศาสตราจารย์ มานิต จุ่มปา ให้ความหมายของคำว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) คือคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่มีอยู่ในตัวของบุคคลทุกคน รัฐต้องปฏิบัติต่อมนุษย์เหมือนมนุษย์เป็นมนุษย์จะปฏิบัติต่อมนุษย์เหมือนสัตว์หรือสิ่งของไม่ได้ (มาตรา 4 วรรคหนึ่ง)

ตัวอย่างเช่น สถานสงเคราะห์กำหนดให้หญิงในสถานสงเคราะห์แก้ผ้าเข้าแถวอาบน้ำ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๑/๒๕๕๐

รฟท. นำแผ่นป้ายโฆษณาสินค้าและบริการปิดที่กระจกหน้าต่างตู้รถโดยสารเพื่อเพิ่มรายได้ของ รฟท. แต่ทำให้บดบังทัศนวิสัยไม่อาจมองกระจกออกไปเพื่อพิกษายตาได้การเดินทางโดยรถไฟยาวนานหลายชั่วโมงจึงเป็นการทรมานใจและกายอย่างยิ่ง จึงฟ้องขอให้ รฟท. ถอดแผ่นป้ายโฆษณาออกจากกระจกหน้าต่างของตู้รถโดยสาร

ศาลปกครองวินิจฉัยว่า

“หน้าต่างรถโดยสารมิได้มีไว้เพียงเพื่อให้แสงสว่างจากภายนอกรถเข้าไปในภายในรถได้เท่านั้น แต่ยังมีไว้เพื่อให้ผู้โดยสารสามารถมองเห็นสรรพสิ่งที่อยู่ภายนอกรถเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินในระหว่างที่อยู่ในรถ และระแวงระวังอันตรายที่อาจจะมีจากภายนอกอีกด้วย รถโดยสารที่ไม่มีหน้าต่างจึงไม่อาจเรียกได้ว่ารถโดยสาร แต่เป็นรถขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ และต้องถือว่าผู้ให้บริการรถโดยสารสาธารณะที่มีหน้าต่างปฏิบัติต่อผู้โดยสารเยี่ยงวัตถุ ซึ่งเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้โดยสาร” รพท. ต้องลอกโฆษณาออกให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

4) ต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

ดังนั้น อาจจะมีการหยิบยกขึ้นได้ว่า กฎหมายที่หน่วยงานรัฐเสนอตราขึ้นนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ อย่างไรจึงถือว่าเป็น กฎหมายที่สามารถตราขึ้นเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญได้

คำว่า “กฎหมาย” ที่จะสามารถจำกัดสิทธิและเสรีภาพได้นี้ คือ กฎหมายที่ตราขึ้นโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติหรือเทียบเท่า ได้แก่ กฎหมายที่ตราขึ้นในรูปแบบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด และกฎหมายอื่นที่มีศักดิ์ของกฎหมายในระดับเดียวกัน (เช่น ประกาศคณะปฏิวัติ) กฎหมายที่ไม่ใช่กฎหมายในความหมายของรัฐธรรมนูญ ไม่อาจตราขึ้นมาเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญได้ เช่น ไม่อาจออกกระเบียบโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งคัดสิทธิของบุคคลที่ไม่ไปทำหน้าที่เลือกตั้งได้ เพราะรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ กำหนดให้ผู้ไม่ไปทำหน้าที่เลือกตั้งต้องเสียสิทธิตามที่ “กฎหมาย” กำหนด “กฎหมาย” ในที่นี้ คือ กฎหมายในความหมายของรัฐธรรมนูญ แต่ระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ใช่ “กฎหมาย” ในความหมายของรัฐธรรมนูญ จึงไม่อาจออกกระเบียบมาคัดสิทธิของผู้ไม่ไปทำหน้าที่เลือกตั้ง (คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๕๑)

ความเสมอภาค (มาตรา 27)

อาจเปรียบเหมือนเหรียญสองหน้า

หน้าแรก ข้อเท็จจริงเดียวกัน ต้องปฏิบัติด้วยเกณฑ์เดียวกันจึงจะถือว่าเสมอภาค

หน้าสอง ข้อเท็จจริงต่างกัน ต้องปฏิบัติด้วยเกณฑ์ต่างกันจึงจะเสมอภาค

1. ความเสมอภาคในกฎหมาย
2. ความเสมอภาคในการยุติธรรม
3. ความเสมอภาคในการเข้ารับราชการ
4. ความเสมอภาคในการรับแบ่งภาระ (เสียภาษี รับราชการทหาร)

คนเราเมื่อเกิดมานั้น เราเลือกที่เกิดไม่ได้ แต่เมื่อเกิดมาภายใต้รัฐธรรมนูญไทยแล้วทุกคนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันความเสมอภาคภายใต้รัฐธรรมนูญ หมายถึง การเสมอภาคกันในทางกฎหมาย และเสมอภาคในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการบ้านเมือง แต่หาได้หมายความว่าความเสมอภาคในฐานะความเป็นอยู่ของบุคคลไม่ เช่น ผู้ที่มีคุณวุฒิความรู้ความสามารถในกิจการงาน ย่อมจะได้รับเงินเดือนสูงกว่าผู้ที่มีความรู้ความสามารถน้อย เช่นนี้ไม่ใช่เรื่องความเสมอภาคในรัฐธรรมนูญ

โดยผลของหลักความเสมอภาค ทำให้รัฐธรรมนูญต้องรับรองหลักการห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (Unjust Discrimination) ไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งหมายความว่า การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับใช้กฎหมายอาญาย้อนหลัง

มาตรา 29 วรรคหนึ่ง และโปรดเทียบดูมาตรา 2 ของประมวลกฎหมายอาญา

“มาตรา ๒๙ บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้”

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 ได้บัญญัติว่า “บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อ ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย”

ดังนั้น บุคคลจะต้องรับโทษในทางอาญาต้องเป็นการกระทำความผิดในขณะกระทำนั้น กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงต้องบัญญัติไว้ในกฎหมาย หากขณะกระทำนั้น ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด จะถือว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดอาญาหาได้ไม่ และเมื่อมีการบัญญัติกฎหมายให้การกระทำเป็นความผิดในภายหลังจากการกระทำนั้น ก็ไม่อาจนำกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังนั้นไปใช้บังคับย้อนหลังหาได้ไม่ เนื่องจากขณะกระทำการนั้นยังไม่มี บทกฎหมายใดบัญญัติไว้ให้เป็นความผิด

สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานในคดีอาญาไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์

ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนศาลมี คำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ และจะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้

คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามกฎหมาย เช่น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1 ได้วางหลักไว้ว่า “การสั่งไม่ให้ปล่อยตัวชั่วคราว จะกระทำได้อต่อเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี
- (2) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน
- (3) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น
- (4) ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ

(5) การปล่อยตัวชั่วคราวจะเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวนของ เจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีในศาล”

สิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ตามกฎหมายได้ว่ามีความผิด อันถือเป็นหลักการพื้นฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาสากลที่ว่าบุคคลทุกคนมิใช่ผู้กระทำความผิดอาญา เพื่อเป็นหลักประกันแห่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาที่รัฐให้การรับรองแก่บุคคลทุกคนที่จะไม่ถูกลงโทษทางอาญาจนกว่าจะมีพยานหลักฐานมาพิสูจน์ได้ว่าเป็น

ผู้กระทำความผิด และเป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของหลักนิติธรรม (The Rule of Law) ที่ได้รับการยอมรับในนานอารยประเทศ

สิทธิไม่ถูกเกณฑ์แรงงาน

การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่

- อาศัยอำนาจแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ
- ในขณะที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน
- ประกาศใช้กฎอัยการศึก
- ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในสงครามหรือการรบ

กฎหมายที่ให้เกณฑ์แรงงานได้ เช่น พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 27 (8) ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจในการ “แจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณประโยชน์เพื่อบำบัดปัดป้องภัยอันตรายอันมีมาโดยฉุกเฉิน รวมตลอดทั้งการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัย”

เสรีภาพในการนับถือศาสนา

ตามมาตรา 31 รวมถึงเสรีภาพในการไม่นับถือศาสนาด้วย

เสรีภาพในการถือศาสนามีการรับรองและคุ้มครองไว้อย่างสมบูรณ์คือจำกัดเสรีภาพไม่ได้ แต่การรับรองโดยสมบูรณ์นี้ ไม่รวมถึงการแสดงออกด้วย

ดังนั้น การแสดงออกซึ่งความเชื่อในทางศาสนาย่อมถูกจำกัดเสรีภาพได้โดยกฎหมาย

เสรีภาพในการนับถือศาสนา ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

สิทธิส่วนบุคคล (มาตรา 32)

สิทธิส่วนบุคคล คือ สิทธิประจำตัวของบุคคลอันประกอบด้วย

เสรีภาพในร่างกาย การดำรงชีวิตมีความเป็นส่วนตัว

ความเป็นอยู่ส่วนบุคคล คือ สถานะที่บุคคลจะรอดพ้นจากการสังเกตการรู้เห็น การสืบความลับ การรบกวนต่าง ๆ และมีความสันโดษ

การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่น หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใดจะกระทำมิได้

เว้นแต่ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

เสรีภาพในเคหสถาน

ตามมาตรา ๓๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการค้นเคหสถานหรือที่รโหฐาน จะกระทำมิได้

เว้นแต่ มีคำสั่ง หรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้น เฉพาะเพื่อ

- รักษาความมั่นคงของรัฐ
- คุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น
- รักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- ป้องกันสุขภาพของประชาชน

เสรีภาพทางวิชาการ

ตามมาตรา 34 วรรคสอง Academic Freedom คือ เสรีภาพของผู้สอนหรือผู้เรียนในการจะถือเอาและแสดงออกซึ่งความคิดเห็น โดยปราศจากความหวาดกลัวต่อการแทรกแซงตามอำเภอใจโดยทางราชการ การใช้เสรีภาพทางวิชาการนั้น ต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น

สิทธิในทรัพย์สิน

ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ จะกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อ

- การอันเป็นสาธารณูปโภค
- การป้องกันประเทศ
- การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ
- ประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

และต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรม ภายในเวลาอันควร ทั้งนี้ การเวนคืนจะต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ผลกระทบต่อผู้ถูกเวนคืน รวมทั้งประโยชน์ที่ผู้ถูกเวนคืนอาจได้รับจากการเวนคืน การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ กระทำได้เพียงที่จำเป็น และต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน และกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้ อสังหาริมทรัพย์ให้ชัดเจน เมื่อเวนคืนแล้วไม่ได้ใช้ตามวัตถุประสงค์ที่เวนคืน ต้องคืนทรัพย์สินนั้นแก่เจ้าของหรือทายาท

เสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่

การจำกัดเสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่ จะกระทำมิได้ เว้นแต่

1. อาศัยอำนาจแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อ
 - ความมั่นคงของรัฐ
 - ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน
 - การผังเมือง
2. เพื่อรักษาสถานภาพของครอบครัว
3. เพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

การห้ามเนรเทศบุคคลสัญชาติไทย

การเนรเทศบุคคลสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้ผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้

การถอนสัญชาติของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด จะกระทำมิได้

เสรีภาพในการประกอบอาชีพ

การจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่

1. อาศัยอำนาจแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อ
 - รักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ
 - การแข่งขันอย่างเป็นธรรม
 - การป้องกันหรือจัดการกีดกันหรือการผูกขาด
 - การคุ้มครองผู้บริโภค
 - การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพิงเท่าที่จำเป็น

การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพ ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา

2. เพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

สิทธิในข้อมูลข่าวสาร การร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐ และการฟ้องหน่วยงานรัฐ

1. สิทธิในการได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

2. สิทธิในการเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

3. สิทธิในการฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

เสรีภาพในการรวมกลุ่ม

บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันเป็น สมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์การ ชุมชน หรือหมู่คณะอื่นการจำกัดเสรีภาพในการรวมกลุ่ม จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้น

1. เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ
2. เพื่อรักษาความสงบสุข หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
3. เพื่อการป้องกัน หรือจัดการกีดกันหรือการผูกขาด

สิทธิอนุรักษฯ ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เข้าซื้อเสนอแนะ และจัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน

1. บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิในการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และจารีตประเพณีอันดีงานของท้องถิ่นและของชาติ
2. บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิในการ จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ
3. บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิในการเข้าซื้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรือควั่นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชนและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยเร็ว ทั้งนี้ ในการพิจารณาต้องให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณา
4. บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิในการจัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน

เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธจะกระทำมิได้ เว้นแต่

- อาศัยอำนาจแห่งกฎหมายตราขึ้นเพื่อ
- รักษาความมั่นคงแห่งรัฐ
- ความปลอดภัยสาธารณะ
- ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

เสรีภาพตั้งพรรคการเมือง

บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายที่บัญญัติอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับ การบริหารพรรคการเมือง ต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้

สิทธิรับบริการสาธารณสุข

บุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ
บุคคล ย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

สิทธิของมารดาที่ตั้งครรภ์

มารดาในช่วงระหว่างก่อนและหลังคลอดการคลอดบุตร ย่อมได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่กฎหมายบัญญัติ

สิทธิคนชราและผู้ยากไร้

บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปี และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

การห้ามใช้สิทธิและเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพ เพื่อล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จะกระทำมิได้

ผู้ใดทราบว่ามีกระทำความผิด ย่อมมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำความผิดได้

สรุป

จะเห็นได้ว่าสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยที่ได้รับการคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญนั้น การการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนับเป็นเจตนารมณ์ที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารัฐธรรมนูญจะมีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพเอาไว้ แต่การละเมิดสิทธิและเสรีภาพยังมีอยู่เป็นประจำทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา และความเข้าใจในเรื่องสิทธิและเสรีภาพที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญยังไม่ตรงกัน ไม่ว่าจะเป็นในหมู่ของประชาชนด้วยกัน หรือระหว่างรัฐกับประชาชน ดังนั้น รัฐธรรมนูญจึงได้สร้างกลไกในการตรวจสอบและเฝ้าระวังเพื่อแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ โดยกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและส่งเสริมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา 25 วรรคสาม บัญญัติให้ “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองให้แก่ประชาชนนั้น ถือว่าเป็นคุณค่าสูงสุดซึ่งองค์กรต่างๆ ของรัฐทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรใช้อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจอธิปไตย หรืออำนาจตุลาการ ก็ตาม ต้องเคารพและให้ความคุ้มครอง อย่าให้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเป็นเพียงคำประกาศ อุดมการณ์ของรัฐเท่านั้น หากแต่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีผลบังคับใช้โดยตรง (Self - executing) แก่องค์กรของรัฐเหล่านั้นเลยทีเดียว สิทธิและเสรีภาพของบุคคลจึงเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับใช้เพื่อกำหนดวิถีชีวิตของตนของมนุษย์ กล่าวคือ หากมนุษย์ปราศจากสิทธิและเสรีภาพ เสียแล้ว การกำหนดวิถีชีวิตของคนย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่ต้องถูกแทรกแซงจากผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้ปกครองรัฐ

แนวข้อสอบเรื่องความรู้เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ

1. ข้อใดกล่าวถึงสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญได้ถูกต้อง

ก. สิทธิในการมีชีวิตและร่างกาย

ข. สิทธิในการเลือกตั้ง

ค. เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

ง. ถูกทุกข้อ

เฉลย: ง. ถูกทุกข้อ

อธิบาย: สิทธิทั้งสามข้อนี้เป็นสิทธิพื้นฐานที่รัฐธรรมนูญรับรอง

2. การจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชน ทำได้ในกรณีใด

ก. เพื่อความมั่นคงของรัฐ

ข. เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น

ค. เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ง. ถูกทุกข้อ

เฉลย: ง. ถูกทุกข้อ

อธิบาย: การจำกัดสิทธิทำได้หากมีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจน เพื่อประโยชน์สาธารณะ

3. ข้อใดไม่ใช่เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

ก. เสรีภาพในการเดินทาง

ข. เสรีภาพในการถือศาสนา

ค. เสรีภาพในการละเมิดสิทธิผู้อื่น

ง. เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ

เฉลย: ค. เสรีภาพในการละเมิดสิทธิผู้อื่น

อธิบาย: การละเมิดสิทธิผู้อื่นไม่ถือเป็นเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

4. สิทธิที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในรัฐธรรมนูญ คือข้อใด

ก. สิทธิได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ข. สิทธิได้รับทุนการศึกษาจากรัฐทุกคน

ค. สิทธิเรียนที่ใดก็ได้ตามต้องการ

ง. สิทธิเลิกเรียนเมื่อใดก็ได้

เฉลย: ก. สิทธิได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

อธิบาย: เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐต้องจัดให้ประชาชน

5. การเลือกตั้งทั่วไปเป็นสิทธิใดตามรัฐธรรมนูญ

ก. สิทธิทางการเมือง

ข. สิทธิทางเศรษฐกิจ

ค. สิทธิทางสังคม

ง. สิทธิทางศาสนา

เฉลย: ก. สิทธิทางการเมือง

อธิบาย: สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิทางการเมืองของประชาชน

6. เสรีภาพในบ้านพักอาศัยหมายถึงอะไร

- ก. เจ้าหน้าที่รัฐเข้าตรวจค้นได้ตลอดเวลา
- ข. บุคคลมีสิทธิในความเป็นส่วนตัว ไม่ถูกรบกวนโดยมิชอบ
- ค. เพื่อนบ้านเข้ามาใช้พื้นที่ได้ตามใจ
- ง. ไม่มีสิทธิหวงห้ามใคร

เฉลย: ข. บุคคลมีสิทธิในความเป็นส่วนตัว ไม่ถูกรบกวนโดยมิชอบ

อธิบาย: บ้านพักอาศัยถือเป็นสิทธิส่วนบุคคล ต้องได้รับความคุ้มครอง

7. สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาตามรัฐธรรมนูญ คือข้อใด

- ก. ต้องได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้กระทำผิด
- ข. มีสิทธิได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมและโดยเปิดเผย
- ค. ต้องยอมรับสารภาพเมื่อถูกจับกุม
- ง. ไม่มีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกา

เฉลย: ข. มีสิทธิได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมและโดยเปิดเผย

อธิบาย: เป็นหลักประกันสำคัญเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้ถูกกล่าวหา

8. เสรีภาพในการรวมตัวจัดตั้งสมาคม หมายถึงอะไร

- ก. ตั้งสมาคมใด ๆ ได้โดยไม่จำกัด
- ข. ตั้งสมาคมตามที่กฎหมายบัญญัติ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย
- ค. ตั้งสมาคมเพื่อทำกิจกรรมผิดกฎหมายได้
- ง. ตั้งสมาคมโดยไม่ต้องแจ้งรัฐ

เฉลย: ข. ตั้งสมาคมตามที่กฎหมายบัญญัติ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย

อธิบาย: รัฐธรรมนูญคุ้มครอง แต่ต้องอยู่ในกรอบกฎหมาย

9. สิทธิในการร้องทุกข์ร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐ มีความสำคัญอย่างไร

- ก. เป็นช่องทางแสดงความไม่พอใจ
- ข. เป็นสิทธิในการปกป้องสิทธิของตน
- ค. เป็นสิทธิที่ช่วยให้รัฐปรับปรุงการทำงาน
- ง. ถูกทุกข้อ

เฉลย: ง. ถูกทุกข้อ

อธิบาย: การร้องทุกข์เป็นสิทธิสำคัญในการตรวจสอบการทำงานของรัฐ

10. รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองสิทธิใดของบุคคลในข้อพิพาททางศาล

- ก. สิทธิได้รับการพิจารณาอย่างลับ
- ข. สิทธิได้รับการช่วยเหลือทางกฎหมายกรณีไม่มีเงินจ้างทนาย
- ค. สิทธิได้รับการลงโทษก่อนการพิจารณาคดี
- ง. สิทธิถูกกักขังเกินกำหนด

เฉลย: ข. สิทธิได้รับการช่วยเหลือทางกฎหมายกรณีไม่มีเงินจ้างทนาย

อธิบาย: เพื่อให้ผู้ไม่มีเงินสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียม

11. ข้อใดกล่าวถึงสิทธิในทรัพย์สินตามรัฐธรรมนูญได้ถูกต้อง

- ก. บุคคลมีสิทธิในทรัพย์สิน และรัฐต้องคุ้มครอง
- ข. รัฐสามารถเวนคืนที่ดินได้โดยไม่ต้องชดเชย
- ค. บุคคลไม่มีสิทธิในทรัพย์สินถ้ารัฐต้องการใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะ
- ง. บุคคลไม่มีสิทธิเป็นเจ้าของทรัพย์สิน

เฉลย: ก. บุคคลมีสิทธิในทรัพย์สิน และรัฐต้องคุ้มครอง

อธิบาย: แต่หากรัฐจะเวนคืน ต้องมีกฎหมายและมีค่าชดเชยที่เป็นธรรม

12. บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตส่วนตัว ความเป็นอยู่ส่วนตัว การสื่อสาร โดยหลักการข้อใด

- ก. เสรีภาพในการศึกษา
- ข. เสรีภาพในชีวิตส่วนตัว
- ค. เสรีภาพในครอบครัว
- ง. เสรีภาพในการสื่อสาร

เฉลย: ข. เสรีภาพในชีวิตส่วนตัว

อธิบาย: รัฐธรรมนูญคุ้มครองไม่ให้บุคคลถูกรบกวนหรือสอดส่องโดยมิชอบ

13. สิทธิที่เกี่ยวข้องกับแรงงานตามรัฐธรรมนูญ คือข้อใด

- ก. สิทธิในการรวมตัวกันจัดตั้งสหภาพแรงงาน
- ข. สิทธิทำงานวันละ 24 ชั่วโมง
- ค. สิทธิไม่ต้องทำงานตามสัญญาจ้าง
- ง. สิทธิในการละเมิดนายจ้าง

เฉลย: ก. สิทธิในการรวมตัวกันจัดตั้งสหภาพแรงงาน

อธิบาย: เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของแรงงานตามกฎหมาย

14. สิทธิใดที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมตามรัฐธรรมนูญ

- ก. สิทธิได้รับการปกป้องจากภัยธรรมชาติ
- ข. สิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
- ค. สิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยประชาชน
- ง. ถูกทุกข้อ

เฉลย: ง. ถูกทุกข้อ

อธิบาย: บุคคลมีสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีหน้าที่ช่วยกันรักษา

15. การแสดงความคิดเห็นโดยเสรีตามรัฐธรรมนูญมีเงื่อนไขใด

- ก. สามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยไม่จำกัด
- ข. สามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่นและไม่ขัดต่อกฎหมาย
- ค. สามารถโจมตีรัฐบาลได้ทุกเรื่อง
- ง. สามารถเผยแพร่ข่าวลวงได้

☒ เฉลย: ข. สามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่นและไม่ขัดต่อกฎหมาย
อธิบาย: รัฐธรรมนูญคุ้มครอง แต่ต้องอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม

16. สิทธิของเด็กและเยาวชนที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง คือข้อใด

- ก. สิทธิในการได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับวัย
- ข. สิทธิในการถูกใช้แรงงานทุกรูปแบบ
- ค. สิทธิในการไม่ต้องอยู่กับพ่อแม่
- ง. สิทธิในการละเมิดกฎหมายได้

☒ เฉลย: ก. สิทธิในการได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับวัย
อธิบาย: เด็กและเยาวชนได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษจากรัฐ

17. เสรีภาพในการประกอบอาชีพตามรัฐธรรมนูญ หมายถึงข้อใด

- ก. สามารถประกอบอาชีพใด ๆ ได้โดยไม่ต้องขออนุญาต
- ข. สามารถประกอบอาชีพตามที่กฎหมายกำหนดโดยไม่ขัดต่อศีลธรรม
- ค. ประกอบอาชีพผิดกฎหมายได้
- ง. ไม่ต้องเสียภาษี

☒ เฉลย: ข. สามารถประกอบอาชีพตามที่กฎหมายกำหนดโดยไม่ขัดต่อศีลธรรม
อธิบาย: เสรีภาพนี้มีกรอบตามกฎหมายและศีลธรรม

18. บุคคลมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญในข้อใด

- ก. เคารพกฎหมาย
- ข. ปกป้องประเทศชาติ
- ค. รักษาทรัพยากรธรรมชาติ
- ง. ถูกทุกข้อ

☒ เฉลย: ง. ถูกทุกข้อ
อธิบาย: นอกจากสิทธิแล้ว ประชาชนยังมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ

19. การรับรู้ข่าวสารของประชาชนเกี่ยวข้องกับสิทธิใด

- ก. สิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ข. สิทธิในข้อมูลข่าวสารสาธารณะ
- ค. สิทธิในความลับทางการค้า
- ง. สิทธิในการปิดบังความจริง

☒ เฉลย: ข. สิทธิในข้อมูลข่าวสารสาธารณะ
อธิบาย: ประชาชนมีสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตนเองหรือประโยชน์สาธารณะ

 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศกิจในเรื่องการจับ การปรับ การดำเนินคดี การยึดอายัดเอกสารหลักฐาน ยานพาหนะหรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ความเข้าใจในกฎหมายปกครองเพื่อป้องกันการถูกดำเนินคดีทางปกครอง

การดำเนินการทางการปกครอง

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองใหญ่ การดูแลรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยจึงเป็นภาระประการหนึ่งของ กรุงเทพมหานครที่จะทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่อย่างมีความสุขมีความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร สำนักเทศกิจเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมดูแลและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร กฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร และข้อบัญญัติของกรุงเทพมหานครการบังคับคดีในส่วนเฟ่ง รวมทั้ง การปฏิบัติงานด้านการดูแล และให้บริการสนับสนุนการดำเนินตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จากอำนาจหน้าที่ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ภารกิจของสำนักเทศกิจรวมถึงภาระกิจของเจ้าหน้าที่เทศกิจตามเขตต่างๆมีมากมายหลายประการ การปฏิบัติหน้าที่ให้ครบถ้วน หรือมากยิ่งขึ้นจึงเป็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่ทุกคนต้องตระหนักให้ตรงหนัก เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ให้ครบถ้วนมากยิ่งขึ้นเท่าใดประชาชนได้รับความปลอดภัยและมีความสุขมากยิ่งขึ้นเท่านั้นดังนั้นหน้าที่หลักตามเขตต่างๆของเจ้าหน้าที่เทศกิจมีมากมายจึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศกิจช่วยกันดูแลให้บ้านเมืองมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและน่าอยู่มากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศกิจ

เวลา08.00ของทุกเช้าเจ้าหน้าที่เทศกิจเข้าแถวพร้อมเพรียงกันเพื่อเคารพธงชาติและตรวจความพร้อมก่อนออกปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายเทศกิจพร้อมมอบหมายหน้าที่ให้แต่ละทีมงานออกปฏิบัติหน้าที่ **หน้าที่หลักที่ต้องรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่เทศกิจ**

ปัญหาด้านจราจรเป็นปัญหาหลักของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะในช่วงเปิดภาคเรียนในบริเวณที่สถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียง ผู้ปกครองส่วนใหญ่นิยมส่งบุตรหลานไปเรียนจะมีจราจรแน่นหนาคับคั่งตามตามหน้าโรงเรียนหรือสถานที่ต่างๆทำให้เกิดปัญหาด้านจราจรและอาจเกิดอุบัติเหตุแก่นักเรียนและผู้ปกครองได้ ทางสำนักงานเขตจึงได้จัดเจ้าหน้าที่เข้าไปอำนวยความสะดวกตามหน้าโรงเรียนและตามสถานที่ต่างๆในพื้นที่เขต

ปัญหาด้านความปลอดภัยตามบ้านเรือนประชาชนเป็นเรื่องสำคัญสำหรับประชาชนมากเฉพาะแหล่งชุมชนต่างๆหรือซอยเปลี่ยวทางสำนักงานเขตจึงได้มีการติดตั้งตู้เขียวไว้ตามแหล่งต่างๆที่อาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่ประชาชนและได้จัดเจ้าหน้าที่เทศกิจเข้าไปออกตรวจตามจุดตู้เขียวต่างๆเพื่อดูแลความปลอดภัยประชาชน

เจ้าหน้าที่เทศกิจได้มีการกวาดขนรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์วิ่งหรือจอดบนทางเท้าซึ่งมีความผิดทางพ.ร.บ รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองซึ่งผู้ฝ่าฝืนกระทำความผิดนั้นมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท

ทางสำนักงานเขตได้จัดส่งเจ้าหน้าที่เทศกิจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจตั้งด่านตรวจวันดำวันขาวตามจุดต่างๆในพื้นที่เขตซึ่งพบผู้กระทำความผิดมีการเปรียบเทียบปรับและให้ไปแก้ไขปรับปรุง

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นคือภาระกิจหน้าที่หลักๆของเจ้าหน้าที่เทศกิจซึ่งยังมีหน้าที่อีกหลายด้านที่เจ้าหน้าที่เทศกิจต้องรับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นงานสำคัญของกรุงเทพมหานครทุกๆเขตได้จัดเจ้าหน้าที่เข้าไปดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย ถึงแม้ว่าตามกฎหมายมีไม่มากนักเทศกิจก็มีส่วนช่วยให้สถานการณ์ต่างๆคลี่คลายหรือดำเนินไปด้วยดีและได้รับการชมเชยจากหน่วยงานเช่น ตำรวจ ทหาร และศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนกำลังในด้านต่างๆจึงทำให้หน่วยงานเทศกิจพร้อมที่จะทำงานแก้ไขปัญหาของบ้านเมืองให้ดีที่สุดต่อไป

➤การจัดระเบียบหาบเร่

คำว่า 'หาบเร่' เคยมีผู้ให้ความหมายว่า หมายถึง กิจกรรมการขายประเภทหนึ่งที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ต่างกับแผงลอยซึ่งอยู่ติดที่ กิจกรรมการขายทั้งหมดบนทางเท้าเป็นกิจกรรมที่ไม่ถูกกฎหมาย จึงจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายได้ ดังนั้นกิจกรรมการขายทั้งหมดที่อยู่บนทางเท้าของตลาดส่วนนอกจึงเรียกว่า 'หาบเร่' ส่วนแผงลอยจะพบในตลาดส่วนในผู้มีอาชีพหาบเร่แผงลอยนั้นกล่าวได้ว่าเป็นบุคคล หรือ กลุ่มบุคคลผู้ขายสินค้าหรือ บริการประเภทใดก็ตาม โดยใช้พื้นที่สาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ขายสินค้าหรือบริการตามทางเท้า หรือถนนสาธารณะ ผู้ค้าหาบเร่ และแผงลอยเป็น ผู้ค้ารายย่อย ที่ทำการค้าในเขตชุมชนเมือง ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่มากนักจากการขายสินค้าหรือให้บริการเล็กน้อยๆ

มีข้อสังเกตของแนวความคิดเกี่ยวกับที่ตั้งของกิจการหาบเร่ว่า หาบเร่ส่วนใหญ่จะรวมตัวกันเป็นกลุ่มในพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของคนและคนเดินเท้าสูง เช่น พื้นที่ใกล้ตลาด จุดที่มีการเปลี่ยนและรอรถ ใกล้แหล่งบันเทิงและย่านการค้า เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจกลุ่มหาบเร่มีอยู่ด้วยกันลักษณะ มีทั้งหาบเร่แบบถาวรบนทางเท้าตามแนวถนน และหาบเร่ที่มีการเคลื่อนที่ได้

ผู้ประกอบการหาบเร่แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้ที่ขายอาหาร ไม่สำเร็จรูป และกึ่งสำเร็จรูป เป็นกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุด มูลค่าของสินค้าน้อย และมีผลกำไรน้อยอีกด้วย เป็นกลุ่มที่ครอบครองพื้นที่ขายเล็กที่สุด ส่วนใหญ่จะเป็นหาบเร่แบบเคลื่อนที่และกึ่งถาวร จะได้รับความไว้วางใจจากคนในท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกันเป็นลูกค้าประจำ

2. ผู้ที่ขายสินค้าที่ไม่ใช่อาหาร เป็นกลุ่มที่มีรายได้สูงขึ้น ครอบครองพื้นที่ขายที่ใหญ่ที่สุด โดยทั่วไปจะเป็นหาบเร่ประเภทถาวรและกึ่งถาวร สินค้ามีทั้งเครื่องอำนวยความสะดวกที่ผลิตในท้องถิ่นและที่นำเข้าจากต่างประเทศ มูลค่าสินค้าและรายได้ในแต่ละวันสูงที่สุดเมื่อเทียบกับอีก 2 กลุ่ม ทั้งยังมีพื้นที่ขายใหญ่กว่าพื้นที่กลุ่มแรก ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายไม่ใกล้ชิดกัน ฉะนั้น ความสม่ำเสมอและความถี่ในการซื้อขายจึงมีน้อยกว่า

3. ผู้ที่ขายอาหารสำเร็จรูป แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มรถเข็นขาย กลุ่มนี้จะครอบครองพื้นที่ขายเล็กๆ มีรายได้ต่ำ มีสินค้าและกำไรน้อย อีกกลุ่มคือ กลุ่มที่มีร้านค้าถาวร กลุ่มนี้มีรายได้สูงและสินค้ามาก สามารถดึงดูดลูกค้าจากทั่วทั้งเมือง

➤การจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย คีนทางเท้าให้ประชาชน ในเขต กรุงเทพมหานคร

โครงการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยในพื้นที่กรุงเทพฯ ตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร โดยให้ทุกสำนักงานเขตดำเนินการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยบนพื้นที่ทางเท้า เพื่อคีนทางเท้าให้แก่ประชาชนเพิ่มความสะดวกในการสัญจร ซึ่งได้ดำเนินการนำร่องในจุดสำคัญและประสบความสำเร็จระดับหนึ่งหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานครเป็นวิถีชีวิตทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เนื่องพ่อค้าแม่ค้าและผู้ซื้อเข้าถึงได้โดยสะดวก ราคาไม่แพงมาก ทั้งอาหาร เสื้อผ้า ของใช้ส่วนตัว ของใช้ในบ้าน เครื่องประดับ ฯลฯ แต่กัสร้างปัญหาการกีดขวางทางเท้า ทำให้เดินไม่สะดวก และหลายกรณีลุ่มเสี่ยงอันตรายในหลายรูปแบบต่าง ๆ เขตพญาไทมีทั้งหน่วยราชการและบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่มากมาย จึงทำให้มีประชาชนจำนวนมากที่ต้องมาปฏิบัติงานต้องซื้อของกินของใช้ทำให้เกิดการค้าขายรูปแบบหาบเร่แผงลอยมากมายในพื้นที่โดยจำนวนผู้ค้าที่กำหนดจุดผ่อนผัน 32 จุด จำนวนผู้ค้า คน ซึ่งบางจุดก็มีปัญหาเรื่องเรียนกรณีประชาชนเดินทางไม่สะดวก ความสกปรกเพราะว่าหลังจากทำการค้าเสร็จแล้วไม่ดำเนินการจัดเก็บขยะให้เรียบร้อยตามที่กำหนดชอยพหลโยธิน 7 (อารีย์) เป็นจุดหนึ่งที่มีการร้องเรียนเนื่องจากมีหน่วยงานราชการและเอกชนที่สำคัญตั้งอยู่ได้แก่ กระทรวงการคลัง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมสรรพกร กรมควบคุมมลพิษ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานเขตพญาไท เป็นต้น

•แนวทางการแก้ไขปัญหา

การจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอย ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

1. พนักงานเจ้าหน้าที่

1.1 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 มาตรา 4 กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ดั่งกล่าวในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขต และผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต และผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้ง

1.2 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น ได้มีคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ 5215/2554 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2554 แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ดังนี้

- (1) ผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ
- (2) รองผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ
- (3) ผู้อำนวยการกองตรวจและปฏิบัติการพื้นที่ 1 ผู้อำนวยการกองตรวจและปฏิบัติการพื้นที่ 2 ผู้อำนวยการกองตรวจและปฏิบัติการพื้นที่ 3 สำนักเทศกิจ
- (4) ข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งนิติกร ตำแหน่งเจ้าพนักงานเทศกิจตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไปและตำแหน่งเจ้าหน้าที่เทศกิจ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติงานขึ้นไป สังกัดสำนักเทศกิจ
- (5) หัวหน้าฝ่ายเทศกิจทุกสำนักงานเขต
- (6) หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล ทุกสำนักงานเขต

(7) หัวหน้าฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ ทุกสำนักงานเขต

(8) ข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งนักวิชาการสุขาภิบาล ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไป และตำแหน่งเจ้าหน้าที่อนามัย ตั้งแต่ระดับชำนาญงานขึ้นไป สังกัดฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล ทุกสำนักงานเขต

(9) ข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาด ตั้งแต่ระดับชำนาญงานขึ้นไป สังกัดฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ ทุกสำนักงานเขต

(10) ข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งนิติกร ตำแหน่งเจ้าพนักงานเทคนิค ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไป และตำแหน่งเจ้าหน้าที่เทคนิค ตั้งแต่ระดับชำนาญงานขึ้นไป สังกัดฝ่ายเทคนิคทุกสำนักงานเขต โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับแต่งตั้งมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ยกเว้นอำนาจหน้าที่ในการอนุญาต การประกาศ และการมอบหมาย

ตามความในมาตรา 10 วรรคหนึ่ง มาตรา 19 มาตรา 20 วรรคสอง มาตรา 22 มาตรา 27 วรรคสอง และ มาตรา 39 วรรคหนึ่ง และภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

- พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับแต่งตั้งตาม (1) และ (2) มีอำนาจหน้าที่เดิมพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร
- พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับแต่งตั้งตาม (3) และ (4) มีอำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตท้องที่ที่ตนรับผิดชอบ เว้นแต่ได้รับคำสั่งจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือปลัดกรุงเทพมหานคร หรือผู้อำนวยการสำนักเทคนิคแล้วแต่กรณี
- พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับแต่งตั้งตาม (5) ถึง (10) มีอำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตท้องที่ที่ตนรับผิดชอบ

2. ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น ได้มีคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ 5216/2554 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2554 แต่งตั้งผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับบรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ดังนี้

- (1) ผู้อำนวยการสำนักเทคนิค
- (2) รองผู้อำนวยการสำนักเทคนิค
- (3) ผู้อำนวยการกองตรวจและปฏิบัติการพื้นที่ 1 ผู้อำนวยการกองตรวจและปฏิบัติการพื้นที่ 2
ผู้อำนวยการกองตรวจและปฏิบัติการพื้นที่ 3 สำนักเทคนิค
- (4) หัวหน้าฝ่ายตรวจและปฏิบัติการ และหัวหน้าฝ่ายนโยบายผู้บริหารและกิจการพิเศษ สังกัดสำนักเทคนิค
- (5) ผู้อำนวยการเขต
- (6) ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต
- (7) ข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งนิติกร ตำแหน่งเจ้าพนักงานเทคนิค ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไป สังกัดฝ่ายเทคนิค ทุกสำนักงานเขตโดยให้อยู่ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้
 - ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งตาม (1) และ (2) มีอำนาจเปรียบเทียบปรับเต็มพื้นที่กรุงเทพมหานคร
 - ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งตาม (3) และ (4) มีอำนาจเปรียบเทียบปรับเฉพาะในเขตท้องที่ที่ตนรับผิดชอบ เว้นแต่ได้รับคำสั่งจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือปลัดกรุงเทพมหานคร หรือผู้อำนวยการสำนักเทคนิคแล้วแต่กรณี

-ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งตาม (5) ถึง (7) มีอำนาจเปรียบเทียบปรับเฉพาะในเขตท้องที่ที่ตนรับผิดชอบ

3. บทบัญญัติมาตราที่สำคัญตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองพ.ศ. 2535 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอยมาตรา 20 ห้ามมิให้ผู้ใด

(1) ปรุงอาหาร ขายหรือจำหน่ายสินค้าบนถนน หรือในสถานสาธารณะ

(2) ใช้รถยนต์หรือล้อเลื่อนเป็นที่ปรุงอาหารเพื่อขายหรือจำหน่ายให้แก่ประชาชนบนถนนหรือในสถานสาธารณะ

(3) ขายหรือจำหน่ายสินค้าซึ่งบรรทุกบนรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อนบนถนนหรือในสถานสาธารณะ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การปรุงอาหารหรือขายสินค้าตามข้อ (1) หรือ ข้อ (2) ในถนนส่วนบุคคลหรือในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศจุดผ่อนผันให้กระทำได้ในระหว่างวันเวลาที่กำหนด ด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร

มาตรา 21 ห้ามมิให้ผู้อยู่ในรถยนต์ หรือผู้ขับขี่ หรือผู้นั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ ซ้อนสินค้าที่ขายหรือจำหน่ายในสถานสาธารณะหรือบนถนนยกเว้นถนนส่วนบุคคล

มาตรา 42 ในเขตกรุงเทพมหานครให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะให้คำแนะนำผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 43 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรีประธานกรรมการสุขาภิบาล ปลัดเมืองพัทยา มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งอยู่ในการปกครองบังคับบัญชาของตน

ในกรณีที่มีการมอบหมายให้รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือปลัดกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนายอำเภอ เทศมนตรีหรือปลัดเทศบาล กรรมการสุขาภิบาล ปลัดสุขาภิบาล หรือผู้บริหารองค์การส่วนท้องถิ่นอื่นช่วยปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายมีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับ ผู้มอบหมาย

มาตรา 44 นอกจากอำนาจหน้าที่ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) โฆษณาให้ประชาชนได้ทราบถึงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(2) สอดส่องและกวดขันไม่ให้มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้โดยเคร่งครัด

(3) ตักเตือนผู้กระทำความผิดหรือสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไขหรือขจัดความสกปรก หรือความไม่เป็นระเบียบหรือความไม่เรียบร้อยให้หมดไป

(4) จับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งไม่เชื่อฟังคำตักเตือนและดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 45 เมื่อมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นในท้องที่ใด และพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจทราบตัวผู้กระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นนั้นทุกคนร่วมกันขจัดหรือแก้ไขไม่ให้สิ่งที่ผิดกฎหมายปรากฏอยู่ในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะอีกต่อไป

ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดหาอุปกรณ์และอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการ และให้วางระเบียบการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 46 ในกรณีที่ได้จับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งผู้กระทำความผิดจัดการรถ ล้าง กวาด เก็บ ตกแต่ง ปรับปรุงสิ่งที่เป็นความผิดไม่ให้ปรากฏอีกต่อไปภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้กระทำความผิดยินยอมปฏิบัติตาม ให้คดีเป็นอันเลิกกัน ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตาม พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดทำหรือมอบหมายให้ผู้อื่นให้จัดทำให้เกิดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย และให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าใช้จ่ายในการเข้าจัดทำความสะอาดหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามที่ได้ใช้จ่ายไปจริงให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่การชดใช้ค่าใช้จ่ายไม่ลบล้างการกระทำความผิดหรือระงับการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

มาตรา 47 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจประกาศกำหนดเวลาห้ามเข้าหรืออยู่ในสถานสาธารณะ ประกาศนั้นให้ติดตั้งหรือแขวนไว้ในบริเวณสถานสาธารณะที่ห้ามนั้นซึ่งเห็นได้ง่าย

มาตรา 48 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งและพนักงานสอบสวน มีอำนาจเปรียบเทียบได้ เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายใน สิบห้าวันแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบหรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ดำเนินคดีเพื่อฟ้องร้องต่อไปค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบตามวรรคหนึ่ง ให้แบ่งแก่ผู้แจ้งตามมาตรา 51 กึ่งหนึ่ง และพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานจราจร หรือตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจร ผู้จับกุมอีกกึ่งหนึ่ง

มาตรา 49 ภายใต้งบกับมาตรา 48 วรรคสาม ค่าธรรมเนียมและค่าปรับที่เปรียบเทียบตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นรายได้ส่วนท้องถิ่น

มาตรา 50 ในกรณีที่มีการกระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดนั้นพร้อมด้วยยานพาหนะ เครื่องมือ และสิ่งของที่ใช้ในการกระทำความผิดเพื่อดำเนินการตามกฎหมายได้

มาตรา 52 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ได้ประกาศตามมาตรา 47 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 53 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 6 มาตรา 21 หรือมาตรา 28 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 54 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง มาตรา 15 มาตรา 20 มาตรา 22 มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 31 มาตรา 32 มาตรา 35 มาตรา 39 มาตรา 40 หรือมาตรา 41 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

4. ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไขการค้าขายในพื้นที่ผ่อนผัน ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2548 เป็นหลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอย ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญของหลักเกณฑ์ เงื่อนไขในการค้าขาย และการจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอย ตามประกาศกรุงเทพมหานคร ดังกล่าวได้ดังนี้

4.1 ลักษณะของแผงค้าและการตั้งวาง

- 1) ให้จัดวางแผงค้าได้เพียงฝั่งเดียว ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ เว้นแต่จุดที่เคยผ่อนผันด้านซิด อาคารหน้าร้านค้าให้เปลี่ยนการตั้งวางเป็นด้านซิดถนน และจะต้องเหลือพื้นที่ว่างสำหรับสัญจร กว้างไม่น้อยกว่า 1.00 เมตรรวมทั้งต้องจัดให้มีที่ว่างใช้เป็นทางเข้า-ออก ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ด้วย
- 2) ผู้ค้าแต่ละรายมีพื้นที่ตามที่มีการใช้ค้าขายจริง แต่ต้องไม่เกิน 2.00 ตารางเมตร
- 3) ระดับความสูงของพื้นที่แผงค้าประเภทเดียวกันต้องสูงเท่ากัน (ประมาณ 0.80-0.90 เมตร) และให้ตั้งวาง แขนงสินค้าที่ขายได้เฉพาะบนแผงค้าและส่วนประกอบของแผงค้าเท่านั้น และห้ามวางสินค้าแบไว้กับพื้นทางเท้า โดยเด็ดขาด
- 4) พื้นที่ตอนบนของแผงค้าให้มีหลังคาหรือร่มขนาดที่เหมาะสมได้ แต่ต้องโปร่งถ่ายเทอากาศได้ดี และ ห้ามเพิ่มเติมเสริมแต่งด้วยวัสดุสิ่งใด ๆ ที่ดูแล้วทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ยกเว้นการบังแดดและกันฝน เป็นครั้งคราวเท่านั้น และเมื่อหมดความจำเป็นต้องปลดออกทันที

- 5) ร่มหรือหลังคาต้องใช้วัสดุเดียวกันทั้งจุด

4.2 พื้นที่บนทางเท้าที่ห้ามตั้งวางแผงค้าโดยเด็ดขาด

- 1) ป้ายและเสาที่ปักผู้โดยสาร เว้นระยะห่างก่อนถึงและหลังป้ายช่วงละไม่น้อยกว่า 10.00 เมตร
- 2) ทางขึ้นลงสะพานลอยคนเดินข้าม เว้นระยะไม่น้อยกว่า 5.00 เมตร
- 3) ทางเท้าบริเวณข้ามถนนที่มีทางม้าลาย
- 4) บริเวณโดยรอบตู้โทรศัพท์ ตู้ไปรษณีย์ และห้องสุขาสาธารณะ
- 5) ช่องทางเข้า-ออกของอาคารที่ประชาชนใช้สอย

4.3 ข้อห้ามที่จะต้องถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

- 1) ห้ามแขวน ผูก ตอก เกี่ยวผ้าใบ หลอดไฟหรือสิ่งอื่นใดกับต้นไม้หรือเครื่องหมายจราจร
- 2) ห้ามตั้งวางสะสมอุปกรณ์สินค้าเกินความจำเป็น
- 3) ห้ามทำเพิงพักถาวรหรือกึ่งถาวรเพื่อทำการค้าหรือเก็บอุปกรณ์
- 4) ห้ามนำรถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถเข็น กล่องใส่สินค้า จอดหรือวางบนทางเท้าหรือผิวจราจรหลังแผงค้า
- 5) ต้องเก็บสินค้าและอุปกรณ์แผงค้าทันทีหลังจากสิ้นสุดระยะเวลาผ่อนผันหรือเลิกทำการค้า
- 6) ห้ามมิให้บุคคลอื่นทำการค้าแทนโดยเด็ดขาด ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น ยกเว้นผู้ช่วยผู้ค้าที่เป็นทายาทโดยธรรมเฉพาะบิดา มารดา บุตรหรือภรรยาเท่านั้น หากตรวจสอบพบว่าการฝ่าฝืนจะยกเลิกการอนุญาตให้ทำการค้าทันที

4.4 ผู้ประกอบอาหารปรุง หุง ต้ม ไม่อนุญาตให้ตั้งโต๊ะบริการลูกค้าในช่วงเวลากลางวัน เว้นแต่เป็นบริเวณที่จำหน่ายสินค้าประเภทอาหารด้วยกันทั้งหมดในช่วงเวลา 11.00-13.30 น. โดยผู้ค้า 1 ราย จะตั้งโต๊ะ เก้าอี้ บริการลูกค้าไม่เกิน 2 ชุด (1 ชุด มีโต๊ะ 1 ตัว เก้าอี้ 4 ตัว) หรืออาจจะจัดให้มีเก้าอี้ส่วนกลางของผู้ค้าโดยส่วนรวม แต่ต้องยึดหลักเกณฑ์เว้นช่องทางสัญจรบนทางเท้าไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร

4.5 ผู้ประกอบอาหารปรุง หุง ต้ม ตั้งโต๊ะบริการลูกค้าในช่วงเวลากลางคืนในจุดที่กำหนด ให้สามารถกระทำได้ในระหว่างเวลา 19.00-02.00 น. โดยผู้ค้า 1 รายจะตั้งโต๊ะ เก้าอี้ได้จำนวนไม่เกินไม่เกิน 2 ชุด (1 ชุด มีโต๊ะ 1 ตัว เก้าอี้ 4 ตัว)

5. หนังสือสั่งการหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบผู้ค้าหาบเร่-แผงลอย

5.1 หนังสือศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ที่ กท 8004/525 ลงวันที่ 2 เมษายน 2535 เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

สรุปสาระสำคัญ กำหนดแนวทางการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ดังนี้

1. จัดเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่รับแจ้งความและเปรียบเทียบความผิดเป็นประจำทุกวัน โดยทำคำสั่งเป็นรายเดือนและให้สำเนาส่งสำนักเทคนิค

2. กรณีประชาชนพบการกระทำผิดแล้วมาแจ้งความที่สำนักงานเขต หรือผู้บังคับบัญชาได้สั่งการให้ดำเนินการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกในสมุดรายงานประจำวัน (ทก.55) ไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีประชาชนเป็นผู้แจ้งความ ให้ผู้แจ้งความลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

3. กรณีประชาชนพบการกระทำผิดแล้วแจ้งความต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในที่เกิดเหตุหรือบริเวณใกล้เคียง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกการแจ้งความในแบบบันทึกการแจ้งความนำจับ และให้ผู้แจ้งความลงลายมือชื่อไว้ กรณีผู้แจ้งความไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเหตุนั้นไว้แล้วดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปโดยไม่ชักช้า และกลับไปบันทึกผลการดำเนินการในสมุดรายงานประจำวัน (ทก.55) ไว้เป็นหลักฐาน

4. ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกผลการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ผลการเปรียบเทียบคดี เหตุที่ทำให้คดีอาญาเล็กน้อยหรือเหตุที่ต้องดำเนินคดีต่อไปไว้ในสมุดรายงานประจำวัน (ทก.55) เป็นหลักฐานทุกครั้งที่มีเหตุเช่นนั้น

5. ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซักถามหรือสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไขหรือขจัดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยให้หมดไป หากผู้กระทำความผิดไม่เชื่อฟัง ให้จับกุมและดำเนินคดีต่อไป

6. ในกรณีจับกุมผู้กระทำความผิด พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องจัดทำบันทึกการจับกุมไว้เป็นหลักฐานและแจ้งผู้กระทำความผิดให้จัดการลบล้าง ปรับปรุงสิ่งที่เป็นความผิดมิให้ปรากฏอีกต่อไปภายในเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่เกิน 15 วัน ถ้าผู้กระทำความผิดยินยอมปฏิบัติตาม ให้คดีเป็นอันเล็กน้อย แต่ถ้าไม่ยอมให้ดำเนินคดีต่อไป

7. การเปรียบเทียบปรับให้พิจารณาความร้ายแรงแห่งการกระทำผิด เจตนาในการกระทำผิด นโยบายและคำสั่งของกรุงเทพมหานคร และจัดทำเป็นบันทึกเปรียบเทียบคดีตามแบบ ทก. 14 แต่หากผู้กระทำผิดยินยอมชำระค่าปรับในอัตราสูงสุดของความผิดนั้นๆ ให้จัดทำบันทึกการชำระค่าปรับในอัตราสูงสุดตามแบบ ทก. 15 หากผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบหรือยินยอมแล้วแต่ไม่ชำระค่าปรับภายใน 15 วัน นับแต่วันเปรียบเทียบ ต้องส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี ฟ้องร้องต่อไป

8. ในระหว่างที่ยังมิได้กำหนดระเบียบการแบ่งและจ่ายเงินค่าปรับเพื่อใช้บังคับ ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบเป็นผู้มีอำนาจจ่ายเงินค่าปรับ และบันทึกการจ่ายเงินค่าปรับไว้ด้านหลังคู่มือใบเสร็จรับเงินค่าปรับทุกครั้ง ถ้ามีเงินเหลือส่งเป็นรายได้กรุงเทพมหานครให้บันทึกไว้ด้วย

9. ให้สำนักงานเขตรายงานผลการเปรียบเทียบปรับไปยังสำนักเทคนิคเป็นประจำทุกเดือน และให้สำนักเทคนิครวบรวมรายงานกรุงเทพมหานครทราบ

10. ให้ใช้แบบเอกสารท้ายบันทึกนี้

5.2 หนังสือศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ที่ กท 8002/1802 ลงวันที่ 13 พฤศจิกายน 2535 เรื่อง รายงานผลการปฏิบัติตามแบบที่ 6 และอัตราการเปรียบเทียบปรับตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

สรุปสาระสำคัญ ให้ยกเลิกรายงานตามแบบรายงานแบบที่ 6 และให้รายงานตามแบบรายงานที่กำหนดใหม่ให้สำนักเทคนิคทราบทุกวันที่ 5 ของเดือน และให้ทำการเปรียบเทียบปรับโดยกำหนดไม่ต่ำกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในบัญชีแนบท้ายหนังสือสั่งการนี้ (กรณีจะเปรียบเทียบปรับต่ำกว่าที่กำหนด ให้ขออนุมัติผู้อำนวยการเขต) และหากมีการกระทำความผิดครั้งที่ 2 หรือครั้งต่อไป หรือทำผิดเงื่อนไขที่กรุงเทพมหานครกำหนดให้เปรียบเทียบปรับให้สูงขึ้นตามความเหมาะสม

5.3 หนังสือกรุงเทพมหานคร ด่วนที่สุด ที่ กท 1403/294 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2547 เรื่อง การจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอย ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

สรุปสาระสำคัญ ห้ามมิให้ตั้งวางขายหรือจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะที่มีได้ประกาศเป็นจุดผ่อนผัน โดยเฉพาะบริเวณที่ไม่อนุญาตให้ตั้งวางขายสินค้าโดยเด็ดขาด (จุดกวาดขันพิเศษ)

5.4 หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 1403/533 ลงวันที่ 21 พฤษภาคม 2547 เรื่อง แนวทางปฏิบัติเพื่อการจัดระเบียบแผงลอย

สรุปสาระสำคัญ กำหนดแนวทางเพื่อจัดระเบียบแผงลอย ดังนี้

1. ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2547 ผู้ค้าแผงลอยจะมีเฉพาะในจุดผ่อนผัน หรือจุดที่ขอผ่อนผันที่ผ่านการพิจารณาในเบื้องต้นจากสำนักเทคนิคเท่านั้น จุดอื่น ๆ ที่ฝ่าฝืนสำนักงานเขตต้องดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง และต่อเนื่องมิใช่เปรียบเทียบปรับเป็นครั้งคราวแต่ให้ผู้ค้าตั้งวางขายเหมือนเดิม

2. ในกรณีสำนักเทคนิคตรวจพบผู้กระทำผิด ให้เจ้าหน้าที่ระดับไม่ต่ำกว่าหัวหน้าฝ่ายใช้วิทยุสื่อสารแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่ทราบเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และรายงานผลให้สำนักเทคนิคทราบผ่านทางวิทยุสื่อสารในวันเดียวกันแล้วให้สำนักเทคนิครายงานให้ปลัดกรุงเทพมหานครทราบ

ในกรณีสำนักงานเขตไม่รายงานผลการดำเนินการ ให้สำนักเทคนิครายงานปลัดกรุงเทพมหานครทราบ และให้สำนักเทคนิคดำเนินการจับกุมผู้ค้าที่ฝ่าฝืนหากยังมีการฝ่าฝืนอยู่ แล้วรายงานปลัดกรุงเทพมหานครเพื่อสั่งการให้สำนักงานเขตสอบสวนข้อเท็จจริงถึงข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบพื้นที่ดังกล่าว

3. สำหรับจุดที่มีผู้ค้าฝ่าฝืนเป็นจำนวนมาก ให้สำนักงานเขตดำเนินการตามอำนาจหน้าที่อย่างเต็มที่ก่อน หากเกินความสามารถให้รายงานปัญหาและอุปสรรคต่อปลัดกรุงเทพมหานครเพื่อพิจารณาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม

4. จุดที่มีผู้ค้าฝ่าฝืนตั้งวางอยู่เสมอ หากไม่ปรากฏผลการจับกุมอย่างต่อเนื่อง หัวหน้าฝ่ายเทคนิค ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต (รับผิดชอบฝ่ายเทคนิค) และผู้อำนวยการเขตต้องรับผิดชอบ โดยให้สำนักเทคนิครายงานปลัดกรุงเทพมหานครเพื่อดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงพิจารณาโทษทางวินัย

5.5 หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 1403/571 ลงวันที่ 1 มิถุนายน 2547 เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทคนิค

สรุปสาระสำคัญ เนื่องจากมีกรณีร้องเรียนเจ้าหน้าที่เทคนิคเรียกรับเงินจากผู้ค้าหาบเร่-แผงลอย จึงให้สำนักงานเขตดำเนินการ ดังนี้

1. เร่งรัดประชาสัมพันธ์ให้ผู้ค้าเข้าใจว่าการเสียค่าบริการรักษาความสะอาดบริเวณทางเท้าที่ใช้ตั้งวางแผงลอย การเสียค่าปรับตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดฯ เป็นการชำระเงินตามที่กฎหมายกำหนด ได้นำส่งเงินให้ทางราชการอย่างถูกต้อง และให้กำชับให้ออกใบเสร็จรับเงินทุกครั้ง

2. ให้ผู้อำนวยการเขต กำชับ ตรวจตรา สอดส่องมิให้มีการเรียกรับผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายอย่างเด็ดขาดหากกรุงเทพมหานครตรวจสอบพบว่ามีมูลจะดำเนินการทางวินัยและอาญากับผู้อำนวยการเขต หัวหน้าฝ่ายเทคนิคและผู้เกี่ยวข้องอย่างเฉียบขาด

5.6 หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 1402/350 ลงวันที่ 22 มีนาคม 2548 เรื่อง การดำเนินการเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิด

สรุปสาระสำคัญ ให้สำนักงานเขตดำเนินการเปรียบเทียบคดีโดยถือปฏิบัติตามระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการดำเนินคดี พ.ศ. 2528 และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบเทียบคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2536 โดยเคร่งครัด และให้เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับเท่านั้นเป็นผู้ดำเนินการ

5.7 หนังสือสำนักเทคนิค ที่ กท 1403/5944 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2549 เรื่อง รายงานการประชุมพิจารณาแผนจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอย ของสำนักงานเขต

สรุปสาระสำคัญ

1. หลักเกณฑ์ที่ต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ได้แก่

- การเก็บอุปกรณ์หลังการขาย
- การไม่ตั้งวางล้ำนอกพื้นที่ผ่อนผัน
- การไม่ตั้งวางก่อนและหลังเวลาที่กำหนด

- การไม่คลุมผ้าใบกรุงรัง

2. จุดผ่อนผันที่ปฏิบัติได้ตามหลักเกณฑ์ 14 ข้อ ให้สำนักงานเขตกวาดขันอย่างเคร่งครัด ต่อเนื่อง และให้สำนักเทศกิจติดตามตรวจสอบ

3. ให้สำนักเทศกิจประสานสำนักงานเขตเกี่ยวกับแนวทางและการยกเว้นหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในจุดผ่อนผันให้ชัดเจนเป็นรายจุดโดยทำเป็นเอกสารการประชุมยกเว้นอย่างชัดเจน

5.8 หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 0404/1403 ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2549 เรื่อง กำชับให้กวาดขัน ดูแลผู้ค้าในพื้นที่อย่างเคร่งครัด

สรุปสาระสำคัญ ให้ผู้อำนวยการเขตและหัวหน้าฝ่ายเทศกิจ กวาดขันดูแลพื้นที่อย่างเข้มงวด มิให้มีการตั้งวางจำหน่ายสินค้านอกจุดผ่อนผัน และมีให้มีการจับปรับโดยปล่อยให้ผู้ค้าตั้งวางขายของอยู่เช่นเดิม โดยเฉพาะในวันจันทร์ที่ห้ามขาย รวมทั้งมิให้มีการปล่อยให้ผู้ค้ากั้นห้องบริเวณเชิงสะพานเพื่อใช้เก็บของ

5.9 หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 1401/211 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2550 เรื่อง การจับกุมและดำเนินคดีผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดฯ

สรุปสาระสำคัญ

1. ให้รายงานผลการดำเนินคดีผู้ค้าที่กระทำความผิดนอกจุดผ่อนผันให้สำนักเทศกิจทราบภายในวันที่ 5 ของเดือนถัดไป

2. ให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นตรวจตราการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ

5.10 หนังสือกรุงเทพมหานคร ด่วนที่สุด ที่ กท 1403/1176 ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2551 เรื่อง นโยบายผู้บริหารกรุงเทพมหานครด้านการจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอย

สรุปสาระสำคัญ กำหนดกรอบการดำเนินการจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอย ดังนี้

1. ให้หยุดทำการค้าทุก 2 สัปดาห์ ต่อ 1 วัน โดยผู้ค้าต้องจัดเก็บอุปกรณ์และทำความสะอาดพื้นที่ขาย
2. จัดระเบียบจุดผ่อนผันให้เรียบร้อย ให้มีพื้นที่ให้ประชาชนเดิน โดยไม่ต้องลงเดินบนผิวจราจร
3. บริเวณห้ามมิให้ผู้ค้าเด็ดขาด ได้แก่ ผิวจราจร ป้ายรถโดยสารประจำทาง เชิงสะพานลอย หน้าตู้โทรศัพท์ ทางม้าลาย

4. ให้เปรียบเทียบปรับ ณ สำนักงานเขตเท่านั้น

5. จัดทำจุดผ่อนผันตัวอย่าง

6. บันทึกภาพบริเวณที่จัดระเบียบทั้งก่อนและหลังดำเนินการ

7. ส่งตัวอย่างรูปแบบร่มและซุ้มแผงค้า ข้อมูลจุดผ่อนผัน ผู้ค้าตัวอย่างให้สำนักเทศกิจรวบรวมขอความเห็นชอบเสนอผู้บริหาร

5.11 หนังสือกรุงเทพมหานคร ด่วนมาก ที่ กท 1402/61 ลงวันที่ 21 มกราคม 2553 เรื่อง แนวทางปฏิบัติเพื่อจัดระเบียบผู้ค้าในบริเวณจุดกวาดล้างพิเศษ

สรุปสาระสำคัญ

1. ให้สำนักงานเขตดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ค้าบริเวณจุดกวาดล้างพิเศษอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
2. ให้สำนักเทศกิกกำกับและตรวจสอบการปฏิบัติงานของสำนักงานเขต โดยทำหนังสือเตือน หากยังพบการฝ่าฝืนของผู้ค้าในจุดเดิมและเวลาเดิม โดยได้รับการแจ้งเตือนครบ 3 ครั้งแล้วยังไม่แก้ไข ให้สำนักเทศกิกรายงานปลัดกรุงเทพมหานครทราบ เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตั้งแต่ผู้อำนวยการเขตลงมา

5.12 หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 1403/34 ลงวันที่ 11 มกราคม 2554 เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับผู้ค้าหาบเร่-แผงลอย

สรุปสาระสำคัญ เพื่อให้การดำเนินการให้ผู้ค้าหาบเร่-แผงลอยในพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมดถูกต้องตามระเบียบและกฎหมาย จึงให้ทุกสำนักงานเขตดำเนินการดังนี้

1. กรณีจุดผ่อนผันให้พิจารณาขยายได้ตามระเบียบ แล้ว ผู้ค้านอกจุดผ่อนผันที่ไม่สามารถทำเป็น จุดผ่อนผันตามข้อ 2 เข้าไปทำการค้าในส่วนที่ขยายและที่ว่างอยู่เดิม โดยนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอย ระดับเขตก่อนที่จะนำเสนอให้สำนักเทศกิก
2. กรณีนอกจุดผ่อนผัน ให้พิจารณาดำเนินการเป็นจุดผ่อนผันตามระเบียบ หากนอกจุดผ่อนผันใดไม่สามารถดำเนินการเป็นจุดผ่อนผันได้ ให้ให้ผู้ค้าเข้าไปทำการค้านอกจุดผ่อนผันที่ใกล้เคียงที่ดำเนินการเป็นจุดผ่อนผันดังกล่าวหรือนำผู้ค้าไปทำการค้าในจุดผ่อนผันตามข้อ 1 โดยนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอย ระดับเขตก่อนที่จะนำเสนอให้สำนักเทศกิก
3. เมื่อดำเนินการตามข้อ 1 และข้อ 2 แล้ว ถ้ามีผู้ค้าเกิดขึ้นอีกในพื้นที่เขตใด จะพิจารณาโทษทางวินัยตั้งแต่ผู้อำนวยการเขต ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต หัวหน้าฝ่ายเทศกิก และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

4.13 หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 1402/1404 ลงวันที่ 18 มีนาคม 2554 เรื่อง การสำรวจตรวจสอบผู้ค้ากรณีนำแผงค้าที่ได้รับอนุญาตไปให้ผู้อื่นเช่าหรือเช่า

สรุปสาระสำคัญ ให้ทุกสำนักงานเขตสำรวจตรวจสอบผู้ค้าที่จำหน่ายสินค้าว่าเป็นผู้ค้าที่ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายสินค้าหรือเร่ขายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะหรือไม่ หากพบผู้ค้ารายใดเป็นผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่ามีการเช่าหรือเช่าแผงค้าหรือไม่ อย่างไร เพื่อประกอบการพิจารณาสั่งพักและเพิกถอนใบอนุญาตในแผงค้านั้น ๆ เพื่อนำมาจัดสรรให้ผู้ค้ารายใหม่ ในส่วนเกี่ยวกับการบริหารจัดการใหม่ในจุดการค้ากรณีการพิจารณาการเข้าสู่การค้าในแผงค้าที่ว่างอย่างเป็นธรรม

5.14 หนังสือกรุงเทพมหานคร ด่วนที่สุด ที่ กท 1402/375 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2554 เรื่องมาตรการควบคุมและป้องกันการปลอมแปลงใบเสร็จรับเงิน

สรุปสาระสำคัญ เพื่อเป็นการเสริมมาตรการควบคุมและป้องกันการปลอมแปลงใบเสร็จรับเงินให้มีความรัดกุมตลอดจนลดช่องว่าง และลดโอกาสในการกระทำทุจริตเกี่ยวกับใบเสร็จรับเงิน ให้ทุกสำนักงานเขตถือปฏิบัติโดยกำหนดแนวทางปฏิบัติในการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ทุกประเภทความผิด รวมทั้งจุดจับปรับผู้ทิ้งขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตซึ่งตั้งอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ ในพื้นที่เขต ให้ทำการเปรียบเทียบปรับได้ ณ ที่สำนักงานเขต เท่านั้น

5.15 หนังสือกรุงเทพมหานคร ลับ ที่ กท 1403/ล 317 ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2554 เรื่อง การป้องกันปัญหาเจ้าหน้าที่ทุจริตเงินค่าปรับ

สรุปสาระสำคัญ เพื่อเป็นการดำเนินการตามข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนการทุจริตและประพฤติมิชอบในการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ต่อกรุงเทพมหานครในการป้องกันปัญหาเจ้าหน้าที่เทศกิจทุจริตเงินค่าปรับ จึงให้สำนักงานเขตดำเนินการดังนี้

1. ให้จัดระเบียบผู้ค้าหาบเร่-แผงลอย ให้ทำการค้าเฉพาะในจุดผ่อนผันที่กำหนดและให้สำนักงานเขตควบคุมกวดขันให้ผู้ค้าถือปฏิบัติตามประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไขการค้าขายในพื้นที่ผ่อนผัน ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2548 อย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง

2. ผู้ค้านอกจุดผ่อนผันให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจุดทำการค้าให้เป็นไปตามประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่องหลักเกณฑ์เงื่อนไขการค้าขายในพื้นที่ผ่อนผัน ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2548 และให้เสนอจุดทำการค้าที่แก้ไขและปรับปรุงแล้วเป็นจุดผ่อนผันโดยให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 1403/34 ลงวันที่ 11 มกราคม 2554 และต้องกวดขันควบคุมไม่ให้มีผู้ค้านอกจุดผ่อนผันเพิ่มจำนวนขึ้นอีก

3. กรณีพบผู้ค้านอกจุดผ่อนผันในพื้นที่ต้องดำเนินการจับกุมและเปรียบเทียบปรับโดยให้ถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ประกอบหนังสือกรุงเทพมหานคร ด่วนที่สุดที่ กท 1402/375 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2554 อย่างเคร่งครัด

4. การเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิดให้มอบหมายให้งานคดีและธุรการ เฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานเปรียบเทียบปรับเป็นผู้ทำการเปรียบเทียบปรับ โดยให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกรุงเทพมหานครที่ กท8004/525 ลงวันที่ 2 เมษายน 2535

5.16 หนังสือกรุงเทพมหานคร ด่วนที่สุด ลับ ที่ กท 1404/ล 635 ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2554 เรื่องซักซ้อมแนวทางปฏิบัติเพื่อปรับปรุงภาพลักษณ์เจ้าหน้าที่เทศกิจ

สรุปสาระสำคัญ ที่เกี่ยวกับการสั่งการเพื่อปรับปรุงภาพลักษณ์เจ้าหน้าที่เทศกิจในการจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอย โดยให้สำนักเทศกิจจัดเจ้าหน้าที่จับกุมผู้ค้าที่ฝ่าฝืนกระทำความผิดกรณีที่ต้องตรวจพบซึ่งหน้า (แต่การดำเนินการในกรณีจำเป็นจะต้องมีการควบคุมจากหัวหน้าฝ่ายของสำนักเทศกิจอย่างใกล้ชิด รวมทั้งจะต้องมีการอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อสร้างความชำนาญและให้ความรู้ทางกฎหมาย) การจับกุมของสำนักเทศกิจจะต้องดำเนินการในลักษณะป้องปรามเป็นหลักไม่ใช่ปราบปราม คือ ไม่มุ่งเน้นในการจับเพื่อลงโทษ แต่จะต้องเป็นการจับเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้ค้าและประชาชนทราบว่าจับกุมเพื่ออะไร ทำไมถึงจับกุม ในประเด็นนี้ให้ชุดสายตรวจตรวจสอบพื้นที่เขตของสำนักเทศกิจ โดยเฉพาะบริเวณจุดกวดขันพิเศษหรือบริเวณอื่นหากพบมีผู้ค้าฝ่าฝืนมีการค้าขายในบริเวณที่ห้ามขายซึ่งหน้า ให้ดำเนินการจับกุมตามระเบียบและกฎหมายที่ได้กำหนดให้อำนาจหน้าที่ไว้ทันที โดยส่งมอบตัวผู้ค้าและของกลางให้สำนักงานเขตดำเนินการตามระเบียบกฎหมาย และให้สำนักงานเขตชี้แจงข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าวโดยด่วนที่สุดแล้วให้สำนักเทศกิจรายงานให้ปลัดกรุงเทพมหานครทราบ สั่งการ ส่วนเจ้าหน้าที่ของสำนักเทศกิจที่ไม่มีประสิทธิภาพ ละเลยในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าชุดสายตรวจให้เข้ารับการอบรมเพิ่มประสิทธิภาพและปรับทัศนคติในการทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและนโยบายของผู้บริหาร หากยังไม่พัฒนาปรับปรุงตนเองให้พิจารณาออกจากสายงานเทศกิจ

5.17 หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 1403/5339 ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2554 เรื่อง การพิจารณาจุดทำการค้าเป็นจุดผ่อนผัน

สรุปสาระสำคัญ สำนักเทศกิจกำหนดแนวทางการพิจารณาจุดทำการค้าเป็นจุดผ่อนผัน เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในพื้นที่กรุงเทพมหานครและผู้ค้าหาบเร่-แผงลอยได้มีที่ทำการค้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยให้สำนักงานเขตดำเนินการตามแนวทางแต่ละกรณี ดังนี้

1. กรณีจุดผ่อนผันตามประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดจุดผ่อนผันให้ทำการค้าหาบเร่-แผงลอย ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 จำนวน 438 จุด ให้ดำเนินการ

1.1 ตรวจสอบและพิจารณาร่วมกับสถานีตำรวจนครบาลพื้นที่ว่าจุดผ่อนผันใดมีสภาพพื้นที่และการทำการค้าของผู้ค้ามีความเป็นระเบียบเรียบร้อย หรือสามารถปรับปรุงแก้ไข บังคับการให้ผู้ค้าทำการค้าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขในประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไขการค้าขายในพื้นที่ผ่อนผัน ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2548 ได้

1.2 ตรวจสอบว่าจุดผ่อนผันใดผู้ค้าเลิกทำการค้าแล้ว หรือมีสภาพที่ขาดคุณสมบัติไม่สามารถเป็นจุดผ่อนผันได้หรือสภาพพื้นที่ผู้ค้าไม่สามารถทำการค้าต่อไปได้และสมควรยกเลิกจุดผ่อนผันนั้น

1.3 เสนอผลการพิจารณาตามข้อ 1.1 และ 1.2 ให้คณะกรรมการจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอย ระดับเขตพิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นจุดผ่อนผันเป็นระยะเวลา 2 ปี หรือยกเลิกจุดผ่อนผันแล้วแต่กรณี

1.4 เสนอจุดทำการค้าที่คณะกรรมการจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอย ระดับเขตให้ความเห็นชอบแล้วไปยังสถานีตำรวจนครบาลพื้นที่ เพื่อขอความเห็นชอบจุดทำการค้าให้เป็นจุดผ่อนผัน

1.5 เสนอจุดทำการค้าที่ได้รับความเห็นชอบให้เป็นจุดผ่อนผันจากหัวหน้าสถานีตำรวจพื้นที่ หรือจุดผ่อนผันที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจัดระเบียบหาเร่-แผงลอย ระดับเขต ให้ยกเลิกจุดผ่อนผันให้สำนักเทศกิจพิจารณา

กรณีที่สำนักเทศกิจพิจารณาแล้วเห็นด้วยตามที่สำนักงานเขตเสนอ ให้สำนักเทศกิจรวบรวมจัดทำประกาศยกเลิกจุดผ่อนผันตามประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดจุดผ่อนผันให้ทำการค้าหาเร่-แผงลอย ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 เฉพาะจุดที่เห็นชอบให้ยกเลิกจุดผ่อนผัน ส่วนจุดที่เห็นชอบให้เป็นจุดผ่อนผันต่อไป ให้จัดทำประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดจุดผ่อนผันให้ทำการค้าหาเร่-แผงลอย เฉพาะจุดที่ได้รับความเห็นชอบให้เป็นจุดผ่อนผัน นำเสนอผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อพิจารณาลงนามในประกาศฯ ตามลำดับ พร้อมแจ้งประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดจุดผ่อนผันให้ทำการค้าหาเร่-แผงลอย ที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนามแล้วให้กองบัญชาการตำรวจนครบาลทราบด้วย

กรณีที่สำนักเทศกิจไม่เห็นด้วยตามที่สำนักงานเขตเสนอ ให้รวบรวมนำเสนอปลัดกรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาสั่งการให้สำนักงานเขตดำเนินการทบทวน แก้ไข ปรับปรุง โดยให้ดำเนินการตามข้อ 1.1, 1.2, 1.3, 1.4 และ 1.5 บรรคแรก

2. กรณีจุดผ่อนผันตามประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดจุดผ่อนผันให้ทำการค้าหาเร่-แผงลอย ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 จำนวน 245 จุด ให้ดำเนินการ

2.1 ตรวจสอบว่าจุดผ่อนผันใดผู้ค้าเลิกทำการค้าแล้ว หรือมีสภาพที่ขาดคุณสมบัติไม่สามารถเป็น จุดผ่อนผันได้ หรือสภาพพื้นที่ผู้ค้าไม่สามารถทำการค้าต่อไปได้และสมควรยกเลิกจุดผ่อนผันนั้น

2.2 เสนอผลการพิจารณาให้คณะกรรมการจัดระเบียบหาเร่-แผงลอย ระดับเขต พิจารณาให้ความเห็นชอบยกเลิกจุดผ่อนผัน

2.3 เสนอจุดผ่อนผันที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจัดระเบียบหาเร่-แผงลอย ระดับเขต ให้ยกเลิกจุดผ่อนผันให้สำนักเทศกิจพิจารณา

กรณีที่สำนักเทศกิจเห็นด้วยตามที่สำนักงานเขตเสนอ ให้สำนักเทศกิจรวบรวมจัดทำประกาศยกเลิกจุดผ่อนผันตามประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดจุดผ่อนผันให้ทำการค้าหาเร่-แผงลอย ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 เฉพาะจุดที่เห็นชอบให้ยกเลิกจุดผ่อนผันนำเสนอผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อพิจารณาลงนามในประกาศต่อไป

กรณีที่สำนักเทศกิจไม่เห็นด้วยตามที่สำนักงานเขตเสนอ ให้รวบรวมนำเสนอปลัดกรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาสั่งการให้สำนักงานเขตพิจารณาทบทวนการดำเนินการ

3. กรณีจุดผ่อนผันตามประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดจุดผ่อนผันให้ทำการค้าหาเร่-แผงลอย ลงวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2554 จำนวน 147 จุด ให้แยกพิจารณาการดำเนินการ ดังนี้

3.1 กรณีเป็นจุดผ่อนผันใหม่ให้ดำเนินการในแนวทางเดียวกับข้อ 1.1 , 1.3 , 1.4 และ 1.5 เฉพาะกรณีพิจารณาให้เป็นจุดผ่อนผัน

3.2 กรณีเป็นจุดขยายพื้นที่จุดผ่อนผันเดิม หรือเพิ่มรอบเวลาจุดผ่อนผันเดิม ให้พิจารณารวมเข้าเป็นเรื่องเดียวกันกับจุดผ่อนผันเดิมของแต่ละจุดนั้น ๆ และหากพิจารณาเห็นชอบให้เป็นจุดผ่อนผันให้นับจำนวนจุดเป็นจุดเดียวกับจุดผ่อนผันเดิม

4. กรณีผู้ค้านอกจุดที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบให้เป็นจุดผ่อนผันและอยู่ระหว่างการพิจารณาของกองบัญชาการตำรวจนครบาลตามหนังสือกรุงเทพมหานคร ด่วนที่สุด ที่ กท 1403/1048 ลงวันที่ 16 มิถุนายน 2554 จำนวน 17 สถานีงานเขต จุดทำการค้า 56 จุด ผู้ค้า 1,556 ราย ให้ดำเนินการในแนวทางเดียวกับกรณีข้อ 3.1 หรือ 3.2 แล้วแต่กรณี

5. กรณีผู้ค้านอกจุดที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบให้เป็นจุดผ่อนผันและได้รายงานเพื่อพิจารณำเสนอขอความเห็นชอบจากกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตามหนังสือสำนักเทศกิจที่ กท 1403/4899 ลงวันที่ 29 กันยายน 2554 จำนวน 7 สถานีงานเขต จุดทำการค้า 44 จุด ผู้ค้า 531 ราย ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายธีระชน มโนมัยพิบูลย์ รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) สั่งการให้สำนักเทศกิจจะลงเรื่องไว้ก่อนจนกว่าจะมีความชัดเจนกรณีที่กองบัญชาการตำรวจนครบาลมีนโยบายที่จะโอนหน้าที่ความรับผิดชอบเรื่องพิจารณาจุดผ่อนผันให้สถานีตำรวจนครบาลท้องที่พิจารณาแทน ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับกรณีข้อ 3.1 หรือ 3.2 แล้วแต่กรณี

6. กรณีผู้ค้านอกจุดผ่อนผันที่ไม่ผ่านการพิจารณาให้เป็นจุดผ่อนผันตามที่สำนักงานเขตได้เคยพิจารณาเสนอเป็นจุดผ่อนผัน หรือผู้ค้านอกจุดผ่อนผันที่สำนักงานเขตได้แจ้งให้สำนักเทศกิจทราบแต่ยังไม่เคยพิจารณาให้เป็นจุดผ่อนผัน จำนวน 29 สถานีงานเขต จุดทำการค้า 532 จุด ให้ดำเนินการในแนวทางเดียวกับข้อ 1.1 , 1.3 , 1.4 และ 1.5 เฉพาะกรณีพิจารณาให้เป็นจุดผ่อนผัน ทั้งนี้ให้ดำเนินการตามหนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 1403/34 ลงวันที่ 11 มกราคม 2554 หนังสือสำนักเทศกิจ ที่ กท 1403/3617 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2554 กรณีให้หาจุดที่เหมาะสมที่สามารถทำการค้าได้เป็นจุดผ่อนผัน(ข้อพิจารณาเสนอแนะ ข้อ 1)และหนังสือกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ กท 1403/ล 317 ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2554

5.18 หนังสือสำนักเทศกิจ ที่ กท 1403/68 ลงวันที่ 10 มกราคม 2555 เรื่อง การจัดระเบียบผู้ค้าหาบเร่แผงลอย

สรุปสาระสำคัญ เพื่อให้จุดผ่อนผันให้ทำการค้าหาบเร่-แผงลอยตามประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดจุดผ่อนผันให้ทำการค้าหาบเร่-แผงลอย ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2548 จำนวน 683 จุด เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย จึงให้สำนักงานเขตดำเนินการ ดังนี้

1. กรณีจุดผ่อนผันตามประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดจุดผ่อนผันให้ทำการค้าหาบเร่-แผงลอย ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2548 จำนวน 683 จุด ให้ดำเนินการกวาดล้างให้ผู้ค้าปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศกรุงเทพมหานครเรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไขการค้าขายในพื้นที่ผ่อนผัน ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2548 รวมทั้งระเบียบกฎหมายข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

2. กรณีจุดผ่อนผันตามประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดจุดผ่อนผันให้ทำการค้าหาบเร่-แผงลอย ลงวันที่ 22 มีนาคม 2554 มีจำนวน 147 จุด ซึ่งได้สิ้นสุดระยะเวลาผ่อนผันแล้ว รวมทั้งผู้ค้านอกจุดผ่อนผัน ให้ดำเนินการตรวจตรา กวดขันและบังคับการให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

3. ดำเนินการตามแนวทางการพิจารณาจัดทำกรคำให้เป็นจุดอ่อนผัน ตามหนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท 1403/5339 ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2554.19 หนังสือสำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ด่วนที่สุด ที่ กท 0200/รพว.กทม.3/06 ลงวันที่ 6 มกราคม 2555 เรื่อง ขอให้เข้มงวดกวดขันการเปรียบเทียบปรับและการส่งเงินค่าปรับของเจ้าหน้าที่เทศกิจ

สรุปสาระสำคัญ กรุงเทพมหานครเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศกิจและผู้เกี่ยวข้อง สมควรปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อประโยชน์ต่อราชการกรุงเทพมหานครโดยรวม จึงให้สำนักเทศกิจและสำนักงานเขตดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กวดขันการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศกิจ ในการเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิดโดยทั่วถึงครบถ้วนถูกต้องและเป็นธรรม ไม่มีการเลือกปฏิบัติ โดยให้ถือปฏิบัติตามหนังสือสั่งการ ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ให้รายงานผลพร้อมหลักฐานการเปรียบเทียบปรับรายเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2555 เป็นต้นไป โดยจัดส่งสำนักเทศกิจและสำนักงานตรวจสอบภายใน เพื่อพิจารณาสรุปรายงานปลัดกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสั่งราชการสำนักเทศกิจ และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตามลำดับชั้น
2. ให้ฝ่ายการคลังสำนักเทศกิจ และฝ่ายการคลังสำนักงานเขต ตรวจสอบให้เจ้าหน้าที่เทศกิจมีการนำส่งเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการรับเงิน การนำส่งเงินฯ พ.ศ. 2530 และฉบับที่แก้ไขตลอดจนคำสั่งที่เกี่ยวข้องกำหนดโดยเคร่งครัด
3. ให้ความสำคัญจัดทำทะเบียนการเบิกจ่ายใบเสร็จรับเงินให้ผู้ต้อง รัศคุมสามารถตรวจสอบได้
ทั้งนี้ ได้มอบหมายให้คณะทำงานติดตามการปฏิบัติงานด้านหาบเร่-แผงลอยของเทศกิจ กรุงเทพมหานคร ตามคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ 1910/2554 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2554 ตรวจสอบ ติดตาม เร่งรัดอีกทางหนึ่งด้วย.20 หนังสือสำนักเทศกิจ ที่ กท 1403/153 ลงวันที่ 27 มกราคม 2555 เรื่อง รายงานการประชุมพิจารณาการเปรียบเทียบปรับตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

สรุปสาระสำคัญ เพื่อให้เป็นแนวทางประกอบการใช้ดุลยพินิจในการกำหนดอัตราค่าปรับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงให้สำนักงานเขตถือปฏิบัติตามแนวทางที่ได้เคยสั่งการให้ถือปฏิบัติและองค์ประกอบในการพิจารณา ดังนี้

1. หนังสือศาลาว่ากรุงเทพมหานคร ที่ กท 8004/525 ลงวันที่ 2 เมษายน 2535 เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ข้อ 7 ในการเปรียบเทียบความผิดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับกำหนดค่าปรับที่ผู้ต้องหาจะพึงชำระโดยพิจารณาจากความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด เจตนาในการกระทำความผิด ตลอดจนนโยบายและคำสั่งของกรุงเทพมหานคร...(วรรคสาม) ในระหว่างที่กรุงเทพมหานครยังมิได้กำหนดอัตราค่าปรับขั้นต่ำที่ผู้ต้องหาจะพึงชำระเพื่อให้หน่วยงานถือปฏิบัติ บรรดาความผิดเกี่ยวกับการปรุงอาหาร หรือจำหน่ายสินค้าบนถนนหรือในสถานสาธารณะ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ กำหนดค่าปรับในอัตราระหว่าง 200-500 บาท และอัตราระหว่าง 1,000-2,000 บาท สำหรับการปรุงอาหารและขายหรือจำหน่ายอาหารโดยใช้ถนนหรือทางเท้าเป็นที่ตั้งโต๊ะ เก้าอี้ เพื่อบริการผู้ซื้อ

2. หนังสือศาลาว่ากรุงเทพมหานคร ที่ กท 8002/1802 ลงวันที่ 13 พฤศจิกายน 2535 ได้กำหนดค่าปรับตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ซึ่งกำหนดให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบต้องเปรียบเทียบโดยกำหนดค่าปรับไม่ต่ำกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในบัญชีฐานความผิดและอัตราโทษตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

3. การใช้ดุลยพินิจควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้ประกอบการพิจารณากำหนดอัตราค่าปรับให้สูงขึ้นกว่าอัตราขั้นต่ำที่กำหนดตามบัญชีฐานความผิดฯ ที่แนบท้ายหนังสือตามข้อ 2 แต่ไม่เกินอัตราโทษสูงสุดของแต่ละฐานความผิด

3.1 ความสำคัญของพื้นที่ เช่น พื้นที่ชั้นใน ได้แก่ เขตบางรัก เขตสัมพันธวงศ์ เขตพระนคร ฯลฯ ย่อมมีความสำคัญกว่าพื้นที่เขตชั้นนอก ได้แก่ เขตลาดกระบัง เขตหนองจอก เขตทวีวัฒนา เขตบางบอน ฯลฯ

3.2 วิธีการกระทำความผิด เช่น มีลักษณะทำลายอำนาจรัฐ ต่อสู้อัดขวางการจับกุมของเจ้าหน้าที่ ไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา

3.3 ขนาดของพื้นที่ที่ทำการค้า เช่น ผู้ค้าบางรายใช้พื้นที่ตั้งอุปกรณ์ทำการค้า ตั้งโต๊ะบริการลูกค้าตั้งแต่ 5-10 ตารางเมตร แต่ผู้ค้าบางรายใช้พื้นที่เพียง 1-2 ตารางเมตร

3.4 มีการกระทำความผิดซ้ำซาก ฝ่าฝืนเป็นประจำ เช่น มีการฝ่าฝืนตั้งวางทำการค้าในจุดเดิมเป็นประจำ พบการกระทำความผิดทุกครั้งที่มีการตรวจตรา ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้กล่าวตักเตือน จับกุม ดำเนินคดีแล้วแต่ยังพบว่าการกระทำความผิดซ้ำ

3.5 ระยะเวลาในการทำการค้า เช่น ผู้ค้าบางรายกระทำการค้าเฉพาะช่วงเช้าหรือช่วงบ่าย แต่บางรายทำการค้าตั้งแต่เช้าถึงเที่ยงคืน

3.6 บริเวณที่เป็นสถานที่สำคัญเป็นพิเศษ เป็นสถานที่สำคัญของแต่ละพื้นที่เขต เช่น บริเวณท้องสนามหลวง ในพื้นที่เขตพระนคร หากพบการกระทำความผิดจะมีการเปรียบเทียบปรับในอัตราที่สูงกว่าพื้นที่อื่น ๆ ของเขต

3.7 ทำการค้าในบริเวณจุดกวดขันพิเศษ 5 จุด ซึ่งเป็นจุดที่ห้ามท การค้าเด็ดขาดและเป็นนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานครซึ่งได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่กวดขัน ตรวจตราไม่ให้มีผู้ฝ่าฝืนตลอดเวลา

การค้าหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานครเป็นปรากฏการณ์ที่มีมานานในสังคมไทย มีลักษณะเป็นทั้งกิจกรรมสร้างรายได้เสริม กิจกรรมเพื่อความอยู่รอด และเป็นการประกอบการที่มุ่งสู่การสะสมทุน และ ขยายการประกอบอาชีพ ผู้ค้าหาบเร่แผงลอยแต่ละรายมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพต่างกัน แต่ที่เหมือนกันก็คือ ต้องการสร้างรายได้ และ พึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ เป้าหมายหลังนี้มีความสำคัญมากขึ้น ในยุคการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การจ้างงาน ที่สำคัญคือ จำนวนผู้ค้า ความหลากหลายของผู้ค้า ประเภทสินค้า ทำให้จำเป็นต้องมีการจัดการที่ชัดเจน และสอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนกระบวนทัศน์การจ้างงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นแรงงานรับจ้าง

การจัดการเกี่ยวกับการค้าหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานคร ครอบคลุมประเด็นอย่างน้อยสี่มิติได้แก่มิติเศรษฐกิจซึ่งเชื่อมโยงกับการแก้ไขปัญหาความยากจน และการสะสมทุน การประกอบการ มิติสังคม คือ การลดปัญหาสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับความยากจน การสร้างความสามารถในการพึ่งตนเอง มิติทางการเมือง ซึ่งเกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐ และการบังคับใช้กฎหมาย และมิติวัฒนธรรม คือ การวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ รวมทั้ง ความสัมพันธ์ในเชิงวัฒนธรรมระหว่างผู้คน

ในมิติเศรษฐกิจและสังคม ศักยภาพของการค้าหาบเร่แผงลอยในการแก้ไขความยากจน การลดปัญหาสังคม การสร้างความสามารถในการพึ่งตนเอง การสร้างผู้ประกอบการ เป็นสิ่งที่ได้รับการพิสูจน์จากงานวิจัยจำนวนไม่น้อย แม้จะเป็นที่เข้าใจว่าความสำเร็จมาจากปัจจัยสำคัญหลายปัจจัย การก้าวพ้นจากความยากจนเป็นผลจากปัจจัยหลายด้าน ทั้งการมีพื้นที่ที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพ การสนับสนุนจากครอบครัว ทุนและ การอดออม การสนับสนุนผู้ค้าในระดับนี้ จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อปัจจัยข้างต้น นอกจากนั้นจำนวนผู้ค้าที่มากขึ้นย่อมมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ค้าที่มีรายได้น้อย ซึ่งมีข้อจำกัดด้าน “ทุน” ไม่ว่าจะเป็นทุนเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และ ทุนความรู้ การให้การสนับสนุนผู้ค้าเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งการสนับสนุนให้เข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ภายใต้การปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน และเศรษฐกิจ ไร้พรมแดน นอกจากนั้นความหลากหลายของสินค้าที่ขายก็มีความสำคัญ และมีนัยต่อมาตรการส่งเสริมคุ้มครอง พัฒนา และ กำกับดูแลด้วย

ในอีกด้านหนึ่งการ “ต่อยอด” ไปสู่การประกอบการในระดับที่ใหญ่ขึ้น เป็นประเด็นที่ต้องได้รับความสนใจมากขึ้น ไม่เพียงแต่ด้วยเหตุผลของการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน ซึ่งจะมีผลต่อโอกาสการมีงานทำเท่านั้น แต่ยังเป็นการสนับสนุนความเข้มแข็งของเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าและยังเป็นนโยบายที่รัฐระบุไว้อย่างชัดเจนด้วย ความสำเร็จของผู้ค้าจำนวนมากในโครงการธนาคารประชาชนของธนาคารออมสิน เป็นเครื่องพิสูจน์ว่าผู้ค้าจำนวนไม่น้อยมีศักยภาพที่จะขยายการประกอบการได้ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ และระดับความสำเร็จของผู้ค้า ทั้งจากการศึกษาในปี 2548 และ จากโครงการธนาคารประชาชน ในปี2556 นอกจากจะแสดงถึง “ความรู้” ในการประกอบการแล้ว ยังแสดงถึงศักยภาพของผู้ค้าจำนวนหนึ่งในการขยายการประกอบอาชีพ และความสำคัญของการอาชีพหาบเร่แผงลอยต่อการ “สร้าง” ผู้ประกอบการ “มีอาชีพ” ที่มีประสบการณ์ประกอบอาชีพใน “สนาม” การประกอบอาชีพที่มีการแข่งขันสูงเช่นกรุงเทพมหานคร การให้การสนับสนุนในฐานะ“ผู้ประกอบการ” มีความหมายมากกว่าการให้ทุนสนับสนุนการประกอบอาชีพ แต่ต้องพิจารณาปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพของผู้ค้ากลุ่มนี้โดยรอบด้าน ทั้งพื้นที่ประกอบการค้า แหล่งวัตถุดิบ ประเด็นที่สำคัญไม่แพ้กันก็คือ บทบาทของเครือข่ายทางสังคมที่มีต่อความสำเร็จ การเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพของผู้ค้าจำนวนไม่น้อย มาจากการเรียนรู้โดยผ่านเครือข่ายทางสังคม

ในมิติทางการเมือง นโยบายของรัฐและการบังคับใช้กฎหมายมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความยั่งยืนของการค้าหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานคร การทบทวนนโยบายทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ทำให้สรุปได้ว่านโยบายทั้งสองระดับให้การสนับสนุนการประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอย ทั้งในทางตรงและทางอ้อม การสนับสนุนทางตรงให้ความสำคัญต่อการให้ทุนสนับสนุนมากกว่าการ “ต่อ ยอด” ความสามารถในการประกอบการ ซึ่งมีความจำเป็นต่อการขยายการประกอบอาชีพ ส่วนการสนับสนุนทางอ้อมนั้น ปรากฏในรูปของการให้ประกอบอาชีพในพื้นที่นอกจุดผ่อนผัน ซึ่งจำนวนผู้ค้ามากขึ้นเป็นลำดับจนส่งผลกระทบต่อการใช้พื้นที่สาธารณะของประชาชน

การศึกษาพัฒนาการของนโยบายและมาตรการของกรุงเทพมหานคร ทำให้เข้าใจได้ว่ากรุงเทพมหานครมีความพยายามมาโดยต่อเนื่องในการกำกับดูแลการค้าข้างทาง มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องครอบคลุมทั้งมิติของการประกอบอาชีพ ความปลอดภัยของผู้บริโภค และ ประชาชน แต่การบังคับใช้กฎหมายยังไม่ครอบคลุม

มิติทางวัฒนธรรม สะท้อนอย่างชัดเจนจากวิถีชีวิตของผู้คน การซื้อสินค้าข้างทาง สินค้าที่ขาย วัฒนธรรมอาหาร และวิถีของเมือง วัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การค้าข้างทางดำรงอยู่

ข้อสังเกตประการสุดท้ายคือประเด็นผู้ค้าที่เป็นแรงงานต่างด้าว ทั้งที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ซึ่งมีจำนวนมากขึ้น และส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้ค้าชาวไทย แรงงานต่างด้าวสามสัญชาติ (กัมพูชา พม่า ลาว) ที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทย ได้รับอนุญาตให้ทำงานรับจ้างรายวันและงานบ้านเท่านั้น ในขณะที่เดียวกันอาชีพหาบเร่แผงลอยก็เป็นอาชีพที่สงวนไว้สำหรับคนไทย การดำเนินการในประเด็นนี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อน

© THE BEST CENTER INTER GROUP CO., LTD.

All rights reserved

ห้ามผู้ใดทำการคัดลอก ตีพิมพ์ แจกจ่าย ปรับเปลี่ยน
ดัดแปลง หรือแก้ไขส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้
เพื่อการเผยแพร่หรือนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์โดยเด็ดขาด

หากตรวจพบจะดำเนินการตามกฎหมายถึงที่สุด

หากผู้ใดพบเห็น สามารถแจ้งเบาะแสที่
081-496-9907 มีรางวัลตอบแทน